

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
TELEORMAN

"Educația este ceea ce supraviețuiește după ce tot ce a fost învățat a fost uitat."

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman

Ediție specială

In Memoriam- prof. Sotirescu Eliza Marinela

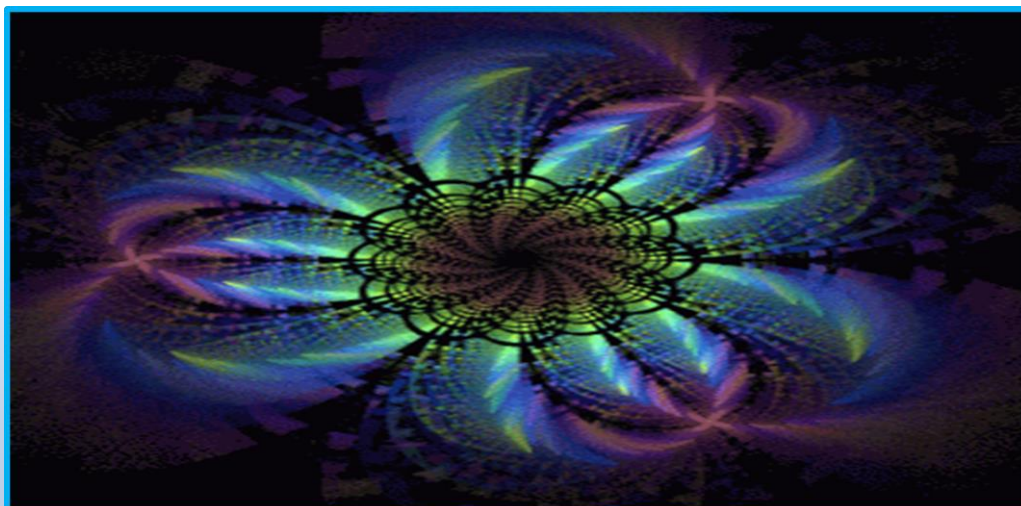
Ediție on-line

ISSN – 2558 – 8893

ISSN – L 2558-8893

Nr.23
Martie 2022

2022

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0347/407064

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și inovare
didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN
propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Director

Prof. Marinela IANA

Comitet științific:

Prof. dr. Valeria GHERGHE

Prof. dr. Ileana GURLUI

Prof. dr. Alexandra NEGREA

Redactor șef:

Prof. Marienla IANA

Colectivul de redacție:

Prof. metodist Ionuț BOLOG

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Inf. Mariana POPA

Ec. Adina CONSTANTIN

Secretar Loredana COMAN

Tehnoredactare computerizată

Inf. Mariana POPA

Revista ***CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN*** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

Revista „Caleidoscop didactic teleormănean” a luat naștere din dorința de a populariza experiențele bune din domeniul educației, dând libertate educatorului să abordeze aspecte și teme din teoria educației, management, curriculum școlar, educație permanentă, consiliere și orientare.

Revista va acoperi dorința cadrelor didactice teleormănene interesate de promovarea unor lucrări metodice și științifice dar mai ales interesate de redobândirea imaginii școlii teleormănene în comunitate.

Educatorul, joacă rolul de model în comunitatea școlară și-și axează preocupările pentru realizarea de demersuri didactice adaptate și flexibile la nevoile beneficiarului direct „Măria sa Elevul”.

Diseminarea și popularizarea experiențelor personale și profesionale, rezultate la concursuri și olimpiade școlare îmbogățesc fondul generator de idei, de modele inovative și exemple de bune practici din sistemul de învățământ.

Revista se adresează tuturor specialiștilor în științele educației și în domenii conexe, personalului didactic și didactic auxiliar din învățământul preuniversitar, tuturor celor implicați în sistemul de învățământ din România.

Prof. Eliza Marinela Sotirescu

CUPRINS

In Memoriam- prof. Sotirescu Eliza Marinela	Băţăuş Simona Gabriela	4
Profesorul-lider în procesul educaţional	Mihaela Cristina Ciofalcă	6
Rolul formatorului în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice	Iana Marinela	7
Implicaţii şi provocări în viaţa unui profesor	Stoenescu Simona	9
Rolul cadrelor didactice în realizarea procesului de schimbare educaţională	Ştefan Corina	10
Rolul profesorului în formarea personalităţii elevului	Ilie Eugenia	12
Relaţia educator-elev	Osăceanu Neluţa Valentina	13
Rolul cadrului didactic în modelarea personalităţii copilului preşcolar	Loncea Georgeta Monica	15
Comunicarea eficientă în procesul de instructiv-educativ	Bădescu Ruxandra Florentina	17
Rolul tehnologiilor multimedia în procesul instructiv-educativ	Bălan Mihaela	18
Creativitatea elevilor	Grosu Lavinia	20
Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice	Cune Irina – Mihaela	22
Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice	Cune Adrian – Florin	24
Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice	Stan Argentina-Florentina	27
Rolul educatoarei-metode inovative de învăţare-predare-evaluare	Barbu Mariana Sonia	28
Dezvoltarea profesională prin intermediul proiectelor europene	Vintilă Ionela	31
Rolul profesorului în performanţa elevului	Alexe Marinela Valentina	33
Rolurile cadrului didactic în procesul de învăţare	Orodel Liliana	34
Rolul cadrului didactic în procesul de învăţare	Mihaiţa Monica	36
Rolul cadrului didactic în modelarea tinerei generaţii	Melinte Violeta	38
Rolul profesorului în modelarea personalităţii elevului	Dumitrescu Steliana	40
Schimbarea în educaţie	Vintilescu Mariana	42
Activitatea de mentorat	Bolog Ionuţ	45
Profesorul şi Managerul Eliza Marinela Sotirescu	Coman Loredana	46

**IN MEMORIAM-
PROF. SOTIRESCU ELIZA MARINELA,
DIRECTOR CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN**

**Prof. Bățăuș Simona Gabriela
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Alexandria**

Dascăl prin excelență, profesor în adevăratul sens al cuvântului, director al unei instituții pe care și-a dorit-o să fie cât mai performantă, **Eliza Marinela Sotirescu** este prin sine definiția omului la superlativ. De ce? Pentru că și-a dorit de mic copil să fie competitivă și să fie printre primii în orice domeniu în care a activat. A mers la școală la două zile după ce împlinise 6 ani și doamna învățătoare a insistat să nu continue pentru că era prea mică, dar începutul greu s-a transformat într-un succes, depășind toate așteptările- ajunge premiantă și trece pe rând prin toate distincțiile școlii românești din anii 80- șnurul roșu, galben, albastru și alte trese, insigne, diplome. Eleva de nota 10 a rămas până la finalul studiilor, iar apoi în cariera didactică devine profesorul de performanță. La prima vedere pare ușor, însă calea i-a fost mereu marcată de muncă și nopți nedormite, trebuind mereu să demonstreze că își merită locul acolo unde ajungea. Setea de cunoaștere și sârguința cu care își asuma fiecare sarcină, a făcut-o să meargă și mai departe de fiecare dată. Ar fi nepotrivit să enumăr câte facultăți, mastere, cursuri sau stagii de formare locale, naționale, internaționale, a absolvit, pentru mulți dintre dumneavoastră nu ar fi relevante, însă pentru omul din ea erau, nimic nu a făcut la voia întâmplării, ci toate aveau ca scop- desăvârșirea umană și profesională.

Într-o viață atât de scurtă a reușit să facă ceea ce foarte mulți oameni nu reușesc într-o viață îndelungată, dar privind retrospectiv, mă gândesc că se grăbea, de fapt o grăbea destinul nemilos să cuprindă cât mai multe lucruri și să se întreacă pe sine. Casa Corpului Didactic Teleorman a fost locul unde ea l-a privit ca locul ei de transformare- să poată să îl facă cunoscut și să devină emblema profesorilor de elită. Cursurile de formare le-a vrut să fie la standarde înalte, își dorea ca fiecare cadru didactic să caute nu un certificat, ci o adevărată oază de cunoaștere, să fie plus

valoarea adăugată a învățământului teleormănean. Punea întotdeauna valoare pe calitate, ci nu pe cantitate, mereu făcea analiza de nevoie de formare, interesându-se ce își doreau cu adevărat cadrele didactice. A avut viziunea digitală, fără să fi știut că va urma această pandemie, punând mare accent pe integrarea tehnologiei în predarea-învățarea-evaluarea actului didactic.

Un alt domeniu, explorat în ani de dezvoltare de proiecte, a fost cel al implicării instituției în domeniul proiectelor Erasmus +, dar nu numai, amintesc aici de proiectul CRED, cel mai mare proiect național al ministerului, cât de mândră se simțea că numele județului nostru va fi cunoscut și privit dintr-o latură pozitivă.

Apoi a venit cu ideea simpozioanelor, schimburilor de experiență, astfel încât să dea posibilitatea tuturor cadrelor didactice să îmbine utilul cu plăcutul, să vadă alte școli, alte perspective, alte zone, într-un mediu în care să fie voie bună, socializare și bună dispoziție.

Eliza Marinela Sotirescu a pus pasiune în tot ce a întreprins, de multe ori prea mult, așa spune eu, a dat tot ce a fost mai bun până la final, dar poate privesc subiectiv, oricât m-aș strădui, îmi este greu să fiu obiectivă. Atunci când cineva avea nevoie de o idee, un ajutor, o sugestie, puteai să o suni, dacă nu răspundea imediat, sigur ți-ar fi telefonat și ți-ar fi stat la dispoziție minute în șir. Mă întrebam adeseori cum poate, cum rezistă, vedeam chipul și înțelegeam, era în natura ei, entuziasmul, dragostea de a fi prezentă unde era nevoie și mai ales, să fie printre oameni. Te dojenea, te critica, dar la final era de fapt lecția învățării, iar atunci când vedea fapte bune și realizări, știa să laude cu tot sufletul și să dea *share* celorlalți, să afle toată lumea.

Profesionalizarea cadrelor didactice a fost ținta ei numărul 1, a fost la baza tuturor acțiunilor întreprinse, a proiectelor derulate, a simpozioanelor și cursurilor Casei Corpului Didactic Teleorman, a tot ce a gândit pentru a transforma acest loc- într-un loc în care cadrul didactic să devină profesorul de care elevul are nevoie cu adevărat, mentorul unor generații de succes, pregătiți să înfrunte viitorul, să se integreze într-o societate competitivă și din ce în ce mai solicitantă.

A cuprinde tot omul **Eliza Marinela Sotirescu** este dificil, este complex, nu poate fi cuprins într-un articol, însă ne rămâne lecția performanței, competitivității și a pasiunii de care a dat dovadă cât a stăruit printre noi. Pentru cine a înțeles, înseamnă o cale de urmat, pentru alții poate fi ceva, ce nu vor înțelege niciodată. De acolo de Sus, sper să se uite spre noi cu mândrie, pentru ca sunt convinsă că în mulți dintre noi a sădit sămânța cunoașterii și a lucrurilor de calitate, contribuind la devenirea noastră profesională și umană!

Sunt mândră că mi-a fost nu numai soră, mi-a fost colegă, mentor, prietenă, parteneră de vacanțe și cursuri, m-a impulsionat, m-a criticat constructiv, m-a inspirat, mi-a fost alături și m-a făcut să merg înainte cu „Demnitate, curaj și fruntea sus!”- după cum mi-a spus în ultimele conversații.

De fapt, sunt cuvintele defnitoare pentru ea, ce altceva mai potrivit ar fi ca să închei acest articol!

PROFESORUL-LIDER ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. Mihaela Cristina CIOFALCĂ
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”, Alexandria

E scrisă în natura noastră, adânc înrădăcinată în genele noastre, dorința de a crește, de a ne dezvolta, de a tinde spre mai departe, mai mult, mai sus. Și poate că aceasta este rețeta evoluției, încercările continue de a ne autodepăși; și apoi, gândind prin prisma profesiei noastre, de a învăța copiii că scopul devenirii lor ca oameni nu e de a se compara și a-i depăși pe ceilalți, ci de a fi în continuă concurență cu ei înșiși, iar mâine sau peste douăzeci de ani să fie mai buni decât ei cei de azi.

A-i însoți pe elevii generației de nativi-digitali pe drumul cunoașterii lumii și a autocunoașterii, a-i îndruma în dezvoltarea diferitelor abilități, competențe și aptitudini care să-i pregătească pentru viață, a le desena strategic, cu limite ferme, dar în același timp flexibile, un cerc al siguranței în care ei să și modeleze atitudinile, emoțiile, liniile fine ale caracterului, toate acestea îi creionează o nouă imagine dascălului contemporan.

Am fost și mai suntem pentru elevi sursă de informații; am fost și mai suntem pentru elevi surse de inspirație, modele, rădăcini, puncte de sprijin, ghizi, lideri. Dar într-o lume în continuă schimbare, poate că nu sunt suficiente toate aceste ipostaze, într-o lume a schimbării continue avem nevoie să ne schimbăm continuu rolurile ca dascăl, sau poate chiar să fim noi schimbarea. Și atunci iată, împletit din toate celelalte roluri, crescut și adaptat educației contemporane, este *profesorul – lider în procesul educațional*. De el depinde transformarea muncii din clasă într-o activitate agreabilă, desfășurată într-un mediu afectiv și securizat; transformarea colectivului profesoral într-o comunitate dinamică de învățare; transformarea școlii într-un spațiu favorabil pentru formarea continuă a cadrelor didactice.

Așa am cunoscut-o eu pe **Eliza Marinela Sotirescu**, ca un **profesor-lider** care a identificat probleme și a găsit cele mai potrivite căi de soluționare a acestora. Profesorul-lider ce diseminează rezultatele obținute și îi oferă comunității pedagogice șansa de a face un schimb dirijat de bune practici, de soluții constructive pentru probleme curente din activitatea profesională, ceea ce ea a reușit să faca la Casa Corpului Didactic Teleorman.

Din perspectiva managerului vizionar, de tip leader, Eliza a văzut oportunitatea programelor europene care contribuie la dezvoltarea resursei umane și, prin scrierea și implementarea de proiecte Erasmus+, a reușit să aducă plus-valoare instituției integrând în oferta educațională programe consistente de predare-învățare prin valorificarea tehnologiei. Am lucrat împreună, am învățat una de la alta, am format o echipă. Proiectul Erasmus+ ka 104 „Îmbunătățirea calității formării la Casa Corpului Didactic Teleorman prin profesionalizarea europeană a formatorilor” s-a născut din dorința de a crește, de a ne dezvolta, „a face mai mult” pentru instituție, pentru formatorii CCD și pentru beneficiari, cadrele didactice din școlile din județ. E demonstrat faptul că educația europeană este o realitate a prezentului și a viitorului.

Doar un profesor-lider cu viziune ce inspiră și creează rezonanță, care promovează schimbări și induce entuziasm poate ajunge la rezultate durabile, pentru că orice inovație are nevoie de un mediu educațional favorabil, adică de relații de cooperare, colaborare, încredere și ajutor reciproc.

Cinci proiecte de parteneriat Erasmus+, proiecte pentru susținerea inovării, coordonate de Eliza Sotirescu și implementate în perioada cât ea a fost la conducerea CCD Teleorman, au reprezentat un mediu autentic de învățare și un vast domeniu prin care cadrele didactice se pot perfecționa și toate acestea prin intermediul comunicării, prin utilizarea noilor tehnologii și prin managementul de proiect. Aceste proiecte au dezvoltat produse intelectuale inovatoare și au oferit o diseminare și exploatare structurată a impactului asupra principalei instituții de formare a județului Teleorman.

Din credința că educația nu este un rezultat de atins, sau un scop în sine, ci merită să fie înțeleasă, concepută și trăită ca un proces viu, continuu, evolutiv, în schimbare, profesorul-lider Eliza Marinela Sotirescu a promovat schimbarea și a știut să ofere încredere și sprijin tuturor. Învățăm de la alții, prin alții. Iar în ceea ce privește meseria noastră, nu ar trebui să se spună că „meseria se fură”. Secretele acestora să fie dăruite drept neprețuită moștenire! Căci, dăruind vei dobândi! Mulțumesc, Eliza Marinela Sotirescu!

ROLUL FORMATORULUI ÎN DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE

**Director Casa Corpului Didactic Teleorman
Prof. Marinela Iana**

Pentru a descrie rolul formatorului într-un mod cât mai detaliat cu putință, este util să specificăm activitățile sau responsabilitățile asociate în mod obișnuit cu acesta – aspectele specifice rolului. Este, de asemenea, util să discutăm stilul sau abordarea acestuia cu privire la modul de desfășurare a acestor activități.

Uneori este important să avem în vedere și aspectele teoretice – motivele care se află în spatele activităților și a modalităților în care acestea se desfășoară.

Cei mai mulți dintre noi care țin cursuri de instruire adoptă un „stil de instruire” pe care l-am văzut folosit de către altcineva. De obicei, acest lucru se întâmplă deoarece admirăm abordarea utilizată de către acea persoană.

Într-o oarecare măsură, credem că stilul, așa cum este el definit ca tehnică de prezentare, este irelevant: aproape tot ce facem este acceptabil atâta vreme cât îi ajută pe participanți să învețe sau, cel puțin, nu obstrucționează învățarea. Dar stilul se referă de asemenea și la ideile și convingerile care stau în spatele a ceea ce facem. Pot fi convingerile referitoare la rolul formatorului sau cele referitoare la modul cum învață adulții. Pot fi legate de aspecte privind

autoritatea, controlul și obediența. Pot avea legătură cu evaluarea inteligenței sau motivației unui anumit grup de participanți.

Indiferent care sunt convingerile formatorului, acestea influențează modul în care învață participanții. În consecință, este important ca formatorul să fie conștient de ideile și convingerile sale.

Adesea, ideile preconcepute referitoare la rolul formatorului și convingerile legate de modul în care învață adulții se nasc din experiența personală – fie în aula unei universități, fie într-un program de instruire – sau din studierea teoriilor clasice privind educația. Cu toate acestea, învățarea la persoanele adulte pare să fie un fenomen mult mai complex decât sugerează unele dintre teoriile clasice.

Malcolm S. Knowles a identificat cinci idei referitoare la formabilii adulți care sunt fundamentale pentru un curs de instruire eficient.

1. Adulții sunt motivați să învețe pe măsură ce își dezvoltă anumite necesități și interese care le satisface învățarea. Prin urmare, necesitățile și interesele persoanelor adulte sunt punctul de pornire potrivit pentru structurarea activităților educative pentru adulți – reperele esențiale pentru pregătirea unei sesiuni de instruire.

2. Orientarea adulților spre învățare este determinată de viață sau de munca pe care o desfășoară. Prin urmare, cadrul adecvat pentru structurarea educației adulților trebuie să constea din situații de viață sau muncă și nu din subiecte academice sau teoretice.

3. Experiența este resursa cea mai bogată pentru educația adulților. De aceea, metodologia de bază pentru programele de educație pentru adulți implică participarea activă într-o serie planificată de experiențe, analiza acelor experiențe și punerea lor în aplicare în situații de viață sau de muncă.

4. Adulții simt nevoia stringentă de a se auto-direcționa. Prin urmare, rolul formatorului este mai degrabă acela de a se angaja împreună cu formabilii într-un proces de cercetare, analiză și decizie decât să le transmită cunoștințe și apoi să testeze dacă aceștia le-au însușit.

5. Diferențele individuale între persoanele adulte se accentuează o dată cu vârsta și experiența.

De aceea, programele educative pentru adulți trebuie să țină cont în mod deosebit de diferențele de stil, timp, loc și ritm de învățare. Formatorii, nu au puterea să implanteze idei sau să transfere aptitudini direct formabilului, dar pot propune și îndruma, responsabilitatea primordială a formatorului fiind aceea de a conduce procesul prin care învață adulții cât mai bine cu putință.

BIBLIOGRAFIE

- “Formarea formatorilor” – Manual de pregătire – Institutul Internațional de Drept al Dezvoltării, Roma, Italia, iunie 2002;
- Institutul de Politici Culturale (the Institute of Cultural Affairs), Statele Unite ale Americii -Rețeaua formatorilor, 2001;
- Metode de *training*, by Phil Bartle, PhD.

IMPLICAȚII ȘI PROVOCĂRI ÎN VIAȚA UNUI PROFESOR

Stoenescu Simona,
Prof. C.N. AL. I. Cuza Alexandria

Profesorul este persoana calificată care predă o materie de studiu într-o unitate de învățământ.

Ce înseamnă un profesor bun?

Dezvoltând tema calității școlii, orientăm discuția spre întrebarea: "Ce înseamnă un profesor bun?"

Astfel, calitățile pe care ar trebui să le întrunească un profesor bun includ creativitate, preocupare pentru perfecționare și seriozitate (punctualitate, responsabilitate). În plus, un profesor bun are nevoie de stabilitate și inteligență emoțională (absolut necesară în relația cu colegii, elevii și cu părinții acestora) și de vocație.

Vocația este în mod particular importantă și pentru că asigură resursele necesare depășirii situațiilor demotivante care pot apărea pe parcurs.

Munca de profesor este provocatoare și presupune învățare continuă, înseamnă a practica o meserie care nu generează blazare; dimpotrivă, meseria de profesor presupune o activitate care stimulează dezvoltarea personală și perfecționarea.

Care este modul de predare potrivit?

Metodele de predare cu ajutorul cărora profesorul transmite informația unilateral, iar elevul este un receptor pasiv, tind să fie mai confortabile pentru cadrele didactice, deoarece păstrează un raport de putere clar.

Metodele interactive, centrate pe crearea unor comunități de învățare, pe stimularea gândirii critice sau explorarea experiențelor de viață ale elevilor, sunt adesea o provocare greu de asumat pentru dascălii care nu au învățat la rândul lor prin astfel de metode, însa acestea sunt cele care dau roade.

„Cred că un profesor bun este un profesor care își respectă elevii... își respectă elevii indiferent de cum sunt ei: mai timizi, mai timorați, mai agresivi verbal, mai zburdalnici, mai înalți, mai... el își respectă elevii, le recunoaște și le identifică atât nevoile lor... cât și lipsurile pe care unii le au sau alții mai puțin le au.” (Claudiu, 38 ani, profesor de sprijin/itinerant, vechime de 17 ani în învățământ)

Dar care sunt provocările prin cu care se confruntă un profesor?

Răspunsul este simplu. S-au schimbat foarte multe lucruri, mai ales odată cu debutul pandemiei, când profesorii au fost nevoiți să reinventeze demersul didactic folosind mediul online.

Acest factor a reprezentat o compensare a problemei principale: copiii și-au pierdut interesul pentru școală, dezvoltare personală, educație. Ei preferă adesea să își ocupe timpul interiorizându-se, navigând în spațiul virtual și comunicând cu prietenii prin intermediul rețelelor sociale. Astfel, învățământul online a fost mediul potrivit de care elevii au profitat, petrecând mult timp în fața calculatorului (dat fiind și avansul tehnologic pe care îl dețin în comparație cu cadrele didactice) adesea fără a realiza un progres constructiv în propria instruire.

Odată cu reînceperea cursurilor în format fizic, profesorii trec printr-o adevărată provocare, ei fiind nevoiți să recupereze o serie de noțiuni teoretice sau aspecte practice studiate în format on line cu elevii care nu întotdeauna sunt suficient de motivați

Recuperarea

Cadrele didactice care predau în licee au o muncă mult mai grea din cauza numărului mare de elevi proveniți din învățământul gimnazial rural, unde există o crudă realitate: nu se folosesc metode interactive de predare, chiar și metodele clasice de predare sunt deficitare, iar cadrele didactice nu sunt în totalitate calificate.

”Copii de aici intră în școală cu un bagaj lingvistic mult mai sărac decât în școlile din mediul urban, o bună parte dintre copii nu au mers la grădiniță, deși s-au mai făcut eforturi de îmbunătățire, provocările sunt altele în lucrul cu copiii din această localitate...sunt necesare abilități specifice, pe care le-am deprins din mers...relaționarea cu părinții este mai dificilă nu pentru că nu ar vrea, ci pentru că nu pot, nu știu, uneori fac mai mult rău decât bine, dar dacă le câștigi încrederea lasă copiii pe mâna ta... mi-a folosit participarea la anumite cursuri de formare care m-au învățat cum să relaționez cu familii nevoiașe..au fost cursuri organizate de către Educația 2000+, Salvați copiii, Ovidiu-Ro... ne-au învățat cum să strângem relația dintre familie și școală” (Carmen, 49 de ani, profesoară de matematică, vechime 27 ani în învățământul preuniversitar).

ROLUL CADRELOR DIDACTICE ÎN REALIZAREA PROCESULUI DE SCHIMBARE EDUCAȚIONALĂ

Prof. Ștefan Corina
Școala Gimnazială Ștefan cel Mare, Alexandria

Chiar dacă foarte multe cadre didactice sunt rezistente la schimbare, există și cadre care promovează ideea schimbării și aceștia trebuie să adopte măsuri pentru a-i familiariza pe cei refractari cu inovația, pentru a reduce rezistența și pentru a facilita schimbarea. Efortul acestor cadre va fi foarte mare pentru a-i determina pe cei rezistenți la nou să se alinieze către același obiectiv.

Din statisticile efectuate, cadrele didactice care își desfășoară activitatea în mediul urban sunt deschise spre inovație, spre descoperirea celor mai eficiente metode de predare-învățare. Cadrele didactice tinere, aflate la debut de carieră, sunt deschise spre nou, spre perfecționare, spre aplicarea celor mai moderne metode și procedee utilizate în activitatea pe care o desfășoară. Ca factor de parteneriat, perfecționarea cadrelor didactice permite reglarea-autoreglarea continuă a practicii pedagogice în raport de o pluralitate de roluri asumate sau pe cale de a fi asumate ca urmare a cererii sociale: educator, instructor, metodist, evaluator, cercetător, manager; consilier, agent al comunității locale.

Ideea de dezvoltare personală și profesională este un proces de formare permanent aplicat propriei persoane, favorizând adaptarea la realitatea prezentă, asigurând evoluția calitativă și controlul asupra propriei vieți. Acest proces constă în analizarea unor reflecții personale cu privire la: identificarea nevoii de perfecționare, stabilirea metodelor de perfecționare, autoinstruirea personală și profesională, participarea la anumite programe de

instruire și perfecționare, managementul capacităților proprii persoane, făcând distincție între sferele personale și profesionale.

Dascălul trebuie inițiat, format, activat, sprijinit în dobândirea de competențe, care să-i permită să rezolve orice situație educațională, să treacă de la empiric la științific, rațional, creativ. Pentru a deveni un agent al schimbării, profesorul trebuie să se afirme ca un bun manager al activităților educaționale, al formării și sprijinirii elevilor, grupurilor sau a altor factori comunitari implicați.

Provocările la adresa profesorului sunt tot mai mari, însăși problematica selectării, formării devine o chestiune de management educațional. Profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională și educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate.

Profesorul nu mai este doar o sursă de învățare, ci și un organizator, coordonator, evaluator al resurselor materiale, didactice, umane și al condițiilor necesare realizării obiectivelor instructiv-educative.

Principalele activități ale profesorului- proiectarea, organizarea, luarea de decizii, dirijarea învățării, îndrumarea elevilor, evaluarea, optimizarea procesului educativ- trebuie să fie reinterpretate, pentru eficiență, și prin prismă managerială. Se pune problema dacă profesorul trebuie privit în calitate de cadru de conducere sau de execuție. Profesorul realizează funcțiile manageriale tocmai prin atingerea obiectivelor stabilite la nivelul clasei.

Formal, profesorului i se atribuie roluri, în raport cu activitatea sa instructiv-educativă, cu ipostazele aferente rezolvării diferitelor obiective sau funcții, pe care le ocupă și de care răspunde. La nivelul activității în clasă, profesorul are rolul cel mai interactiv, căci, pe lângă cel de predare, are și rolul de a realiza interacțiunea cu elevii.

Setul de roluri ale profesorului cere implicarea complexă a personalității sale, formarea sa interdisciplinară continuă, conștiința responsabilităților, deschiderea spre critici și sugestii, competențe de cercetare ameliorativă. Rolul direct de manager al procesului educațional din clasă nu este străin activității curente a profesorului, numai că nu este conștientizat în mod explicit, ci integrat normal în activitatea sa pedagogică.

Rolul de profesor-manager nu-l diminuează pe cel de profesor-educator, ci îl întărește, îl sprijină în eficiență, ca o modalitate de trecere de la empiric la rațional. Profesorul-manager este implicat în conducerea elevilor spre succes, performanță formativă.

Aspectele activității profesorului-manager nu sunt încă clarificate pentru că nu s-a structurat o cultură managerială autentică la nivelul școlii. Ea se află în stadiul de constituire și este dominată de ambiguitățile sistemului managerial școlar, care oscilează între centralizare și descentralizare

BIBLIOGRAFIE

1. Iosifescu, S., Manual de management educațional pentru directorii de unități școlare, Editura ProGnosis, București, 2000
2. Joița, E., Management educațional. Profesorul-manager: roluri și metodologie, Editura Polirom, București, 2000
3. Păun, E., Școala- abordare sociopedagogică, Editura Polirom, Iași, 1999.

ROLUL PROFESORULUI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI

Prof. Ilie Eugenia
Liceul Tehnologic Drăgănești Vlasca

Școala este instituția care participă într-un mod decisiv la educația generațiilor tinere ale unei țări, la transmiterea valorilor culturale și morale, la construirea premiselor pentru noi schimbări sociale.

Impactul școlii în formarea tinerei generații, fiind atât de important, este necesară și o analiză a implicării acesteia și a valorilor transmise de ea. Deși formarea tinerei generații nu se reduce doar la transmiterea unor informații și la dezvoltarea cognitivă a copiilor, școala pune un foarte mare accent pe educația intelectuală și transmiterea de cunoștințe.

Educația nu înseamnă doar dezvoltare cognitivă, adesea obiectivul major și unic al școlii. Tânărul are nevoie de o formare completă a personalității sale și chiar dacă nu dispune de influențe consistente, coerente pentru creștere morală și afectivă, va căuta aceste elemente prin modelele adulte din mediu. Orice profesor, indiferent de disciplina predată ar trebui să fie, înainte de toate, matur afectiv, deci coerent cu sine, o persoană dezirabilă social și capabilă de interacțiune educativă cu copiii și cu tinerii.

Profesorul a avut și va avea în continuare un rol esențial în formarea elevului, în desăvârșirea personalității acestuia. Dacă în trecut, dascălul decidea totul cu privire la procesul instructiv-educativ, acum el trebuie să devină doar un liant în formarea elevului, un suport pentru dezvoltarea autonomiei și pentru formarea în spiritul responsabilității și culturii civice. Se pune din ce în ce mai mult accentul pe caracterul formativ al educației.

Cadrul didactic nu mai este transmițător, ci facilitator, folosind dialogul și cooperarea în relația cu elevii. Profesorul îndeplinește o profesiune de o deosebită importanță, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerelor generații și pregătirea lor profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, strâns legate de viață, de activitatea socio-profesională, morală și cetățenească. Prin tot ceea ce întreprinde și prin exemplu său personal, profesorul este un modelator al structurii personalității umane într-o perioada hotărâtoare a deveniri sale.

Rolul profesorului rămâne mereu în prim plan în opera de formare a personalității elevilor. Cu toate că a sporit și influența altor factori în procesul educației, profesorul își păstrează numeroase prerogative în acest domeniu. El rămâne principalul modelator al personalității elevilor, începând de la imprimarea unei conduite externe, până la formularea aspirațiilor și idealurilor lor de viață. Este semnificativ rolul profesorului și în calitate de conducător al colectivului de elevi, al muncii acestuia în școală și în afara de școală. El își aduce contribuția la formarea elevilor și prin sprijinirea altor factori educativi ce se asociază eforturilor școlii: familia, instituțiile cultural – educative, mass – media, etc.

Profesorul ocupă un loc important în activitatea educațională, deoarece contribuie la formarea personalității elevilor, la conduita lor în societate, la formarea lor ca indivizi și cetățeni.

Profesorul este cel care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cel care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și

integrare a datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor la soluționarea problemelor date, lăsându-le: libertatea de examinare a faptului real ori de analiză critică a conținutului unui text; independență în activitate; operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice); deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind.

BIBLIOGRAFIE:

1. **Cucoș C.**, „*Pedagogie*” Editura Polirom, București , 2002
2. **Verboncu Ion.**, *Management general*, Editura Economică, București, 2000 învățământ, Institutul de Științe ale Educației, București, 2001

RELATIA EDUCATOR-ELEV

Osăceanu Neluța Valentina
Școala Gimnazială, com. Drăcșenei

Sub ochii noștrii, zeci și sute de cadre didactice transmit experiența societății, învață tânăra generație fără să cunoască neapărat întreaga diversitate a teoriilor învățării, acumulând ei înșiși o uriașă experiență care își așteaptă, deasemenea, valorificarea, în genul în care managementul a făcut-o în cazul experienței de conducere empirică a industriei.

Ideea unei concepții implicite asupra învățării în experiența cadrelor didactice pare la prima vedere temerară și neașteptată. Căci, dacă putem înțelege azi ușor faptul că psihologia, cibernetica, matematica, etc., se dezvoltă independent de pedagogie și deci au șanse serioase de a ajunge la informații inedite despre fenomenul învățării, nu același lucru se poate spune și despre practica didactică. Aceasta este cunoscută în pedagogie, analizată și verificată. Marii pedagogi au cunoscut foarte bine practica școlară, în multe cazuri fiind ei înșiși mari practicieni. Teoriile elaborate de ei nu au ținut seama într-o mare măsură tocmai de practică. Nici pedagogia actuală nu procedează altfel. Ea are legături organice cu școala, îndrumându-i activitatea și îmbogățindu-se la rândul ei, tocmai în contact cu ea, ceea ce apare nou în practica didactică, poate fi prelucrat, teoretizat și valorificat în didactica teoretică. Dacă schimbăm unghiul de vedere și privim practica didactică ca pe o aplicare variată, în condițiile teoriei didactice, lucrurile nu se schimbă.

Întrucât clasa este un grup educațional care funcționează și este organizat în vederea realizării și desfășurării procesului instructiv-educativ, având deci scopuri de ordin formativ, interacțiunea membrilor se realizează distinct la două niveluri:

- interacțiunea profesor–elev;
- interacțiunea elev–elev.

Ele se deosebesc atât ca sens, cât și prin mijloacele prin care se realizează, fiecare având o serie de caracteristici în planul funcțional concret.

În primul caz, interacțiunea are un caracter strict determinat, oarecum prestabilit, aceasta în funcție și de statutele și rolurile diferite pe care le au cei doi parteneri ce intră în relație (dubla poziție pe care o are educatorul: adult și conducător, și elevul care este de regulă receptor la influența instructiv-educativă și subordonat profesorului, a cărui influență explicită poate afecta profund sau superficial comportamentul elevului).

În realitate, există situații în care profesorul, fie că se exclude singur din grupul total prin atitudinea și comportamentul său, fie se apropie prea mult de elevi, integrându-se atât de mult în grupul educațional, încât devine aproape un egal al lor.

Relația profesor-elev poate fi privită din mai multe puncte de vedere:

- a) strict didactică (este prezentă în cadrul procesului de predare-ascultare);
- b) metodică-pedagogică (alegerea, organizarea și ierarhizarea procedeelelor și metodelor de predare);
- c) psihologică (cei doi parteneri sunt priviți ca niște ansambluri de stări, procese și însușiri psihice proprii fiecăruia dintre ei).

În cadrul relației profesor-elev, principalul mijloc de realizare a acestei interacțiuni îl reprezintă comunicarea verbală.

Un rol foarte important în cadrul relației profesor-elev îl are crearea condițiilor optime ca această relație să se transforme într-un dialog autentic, care presupune:

- a) cooperarea, care se manifestă prin schimbul de mesaje informaționale și prin convergența activităților desfășurate de fiecare din cei doi parteneri;
- b) lărgirea sferelor atributelor pe care le impun, față de status-ul profesorului și elevului, condițiile psihopedagogice ale învățării (profesorul devine din emițător de mesaje, organizator al activității de învățare, iar elevul dobândește o mai mare independență în activitatea de învățare prin existența unor atitudini active, a unei motivații superioare și prin colaborarea cu profesorul și colegii săi).

Prin intermediul grupului educațional, profesorul trebuie să ofere prilejuri de cunoaștere reciprocă spre a evita eșecurile relaționale, tensiunile și conflictele, să urmărească și să influențeze pozitiv evoluția structurilor relaționale. Structurarea corespunzătoare a „percepției de sine” și a „percepției de grup” are o influență însemnată asupra relațiilor dintre elevi și asupra menținerii unei stări optime a grupului educațional (ca structură și mai ales ca acțiune).

Raportul profesor-elev permite constituirea unor roluri active, dinamice, deoarece profesorul se raportează în primul rând la elevi. Prin comportamentul său efectiv, profesorul poate confirma sau infirma așteptările celorlalți față de el, confirmarea conducând la o echilibrare a rolurilor, iar infirmarea generând un conflict de rol.

Astfel, pentru o optimizare a sistemului educațional, se impune mai întâi o optimizare a rețelei de roluri (care alcătuiesc sistemul educațional). Investirea cu roluri în cadrul grupului este în strânsă relație cu „resursele personale” ale membrilor. Fiecare elev, dar și profesorul, reprezintă un ansamblu de resurse cognitive, afective și acționale pe care grupul trebuie să le utilizeze și să le dezvolte cât mai bine.

Principalele resurse pe care le reprezintă un elev sunt:

- a) cunoștințele și experiența sa anterioară precum și nivelul dezvoltării sale intelectuale;
- b) imaginea despre grup și membrii acestuia, ceea ce determină conduitele, atitudinile și motivațiile sale;
- c) sociabilitatea elevului, capacitatea de a relaționa cu alții.

Rolurile de profesor și de elev sunt descrise ca niște modele socialmente acceptate și validate, motiv pentru care ele pot fi percepute fie ca o proiecție de sine, fie ca un ansamblu de coerciții, ele putând fi însă modelate în funcție de „resursele” fiecăruia.

Relațiile interpersonale stabilite între profesor și elevi sunt foarte importante din punct de vedere psihosocial, având o puternică încărcătură afectivă ce facilitează apariția aceluia climat psihosocial care poate amplifica sau diminua colaborarea dintre cei doi parteneri. Prin umanizarea și personalizarea interacțiunii educaționale profesorul „devine acea persoană care creează condițiile ca elevul să se comporte într-un anumit fel, să-și pună probleme și sarcini de cunoaștere, stimulează și întreține activismul investigator al elevului”.

BIBLIOGRAFIE:

- A. Stoica , Creativitatea elevilor – posibilități de cunoaștere și educare, EDP, București 1983
E. Stan, E., *Managementul clasei*, București: Editura Aramis, 2006
***, Curriculum Național – Programe școlare pentru învățământul primar, București, 1998

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN MODELAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI PREȘCOLAR

PROF.INV.PRESCOLAR- LONCEA GEORGETA MONICA
GRADINITA CU P.P.NR.1 ROSIORI DE VEDE

„A crește un copil este un lucru riscant; căci reușita depinde de multă trudă și grijă, iar nereușita întrece orice altă durere”.(Democrit)

Pentru o bună desfășurare a procesului instructiv educativ în grădinița de copii trebuie subliniată importanța respectării particularităților de vârstă și individuale ale copiilor preșcolari prin faptul că toate formele de activitate instructiv educative trebuie să fie adaptate capacităților de asimilare, posibilităților reale ale celor vizați. Este vorba și de particularitățile individuale ale fiecărui preșcolar, dar și de specificul dezvoltării stadiale pe categorii de vârstă ale copiilor, având în vedere că există caracteristici comune, dar și trăsături ce definesc individualitatea fiecărui copil, în funcție de zestrea genetică, experiența de viață, mediul familial și social din care provin, accesul la sursele de informare, situația materială ș.a.

Orice activitate educațională se întemeiază pe cunoașterea psihologică a subiecților care fac obiectul unei astfel de intervenții. Calitatea procesului de educație în grădinița de copii depinde în mod esențial de abilitățile psihologice ale celor ce-l întreprind. Emile Planchard a sintetizat această idee în sintagma: “Nemo psychologus, nisi paedagogus” (Nu poți să fii pedagog fără a fi psiholog) tocmai pentru a sublinia forța acestei interdependințe. Educatoarele din grădiniță fac parte din categoria acelor agenți educaționali care au fost investiți de societate cu misiunea de a orienta procesele dezvoltării psiho-fizice a copiilor către un curs mereu ascendent, în scopul valorificării superioare a potențialului lor nativ și pentru favorizarea unei bune integrări în societate a acestora. Astfel, educatoarele trebuie să fie în permanență atente la transformările ce se produc în organismul copilului, să le surprindă specificitatea, să faciliteze manifestările favorabile și să împiedice manifestarea acțiunilor nefavorabile.

O abordare realistă a copilului din punct de vedere psihologic presupune concentrarea educatorului spre următoarele aspecte: observarea și consemnarea unor manifestări obiective ale copilului; particularități ale dezvoltării psiho-fizice; abilități concrete de acțiune; performanțe lingvistice; pătrunderea în aspectele subiective ale experiențelor personale ale copilului încercând să răspundă la întrebări de genul: cum privește el lumea? dar relațiile cu ceilalți? ce crede, ce știe ori ce simte el?

Ca să poată acționa în cele două sensuri, educatorul va trebui să adopte el însuși a atitudine duală: să fie, pe de o parte, un observator extern, obiectiv, ca un spectator care pur și simplu consemnează date brute; să fie, pe de altă parte, un observator activ care încearcă să

înțeleagă experiențele copilului, succesele, eșecurile lui, să le influențeze uzând de propriile sale experiențe. Printr-o asemenea duplicitate educatorul poate culege informații care să-i permită atragerea copilului în proiecte pe care el le hotărăște.

Prin cunoașterea psihologiei copilului, educatoarea dispun de date privind caracterizarea generală a dezvoltării psiho-fizice a copilului în general, a formei fundamentale de activitate-jocul (de manipulare, mișcare, de imitație, cu reguli, de creație, simbolic ș.a), pe categorii de vârstă (preșcolară-mică, mijlocie, mare și grupa pregătitoare pentru școală). De asemenea, este nevoie și de studierea atentă, minuțioasă a manifestării comportamentului fiecărui copil în parte, a investigării cauzelor extra-școlare ale diferitelor aspecte ale cunoașterii, afectivității, motivației, acțiunii voluntare, manifestărilor caracteriale incipiente, pozitive și negative pentru a organiza un învățământ pe măsura fiecărui copil, deci individualizat, adecvat nevoilor fiecăruia și care să conducă la maximizarea adaptabilității la viața școlară viitoare.

Sentimentul de siguranță, încredere și acceptare pe care i le conferă contextul jocului permit copilului să își exprime emoțiile, să-și asume riscuri, să încerce să experimenteze, să descopere lucruri noi, să treacă peste dezamăgiri, nereușite. În joc nu există corect și greșit, pentru că la vârsta preșcolară jocul simbolic permite să schimbăm/inventăm realități, reguli, personaje.

În viața copilului jocul este o activitate deosebit de atrăgătoare care evoluează între ficțiunea pură și realitatea muncii (M. Debesse, 1967) și ne ajută să cunoaștem mai bine înclinațiile copilului, fiind cel mai bun turn de observație de unde putem avea o vedere de ansamblu asupra dezvoltării personalității copilului. Jocul permite educatorului urmărirea copilului sub toate aspectele dezvoltării sale, în întreaga sa complexitate: cognitiv, motor, afectiv, social, moral.

Pentru copil “jocul este munca, este binele, este datoria, este idealul vieții. Jocul este sintagma, atmosfera în care ființa sa psihologică poate să respire și, în consecință, poate să acționeze” (Ed. Claparede, 1936). Nu ne putem imagina copilăria fără râsetele și jocurile sale. Un copil care nu știe să se joace, “un mic bătrân”, este un adult care nu va ști să gândească.

Noi, cei care lucrăm cu copiii, trebuie să-i tratăm din perspectiva dezvoltării, percepându-i ca fiind unici, demni de respect și înțelegere; doar astfel vom putea crea pentru ei experiențe satisfăcătoare. Realizând o educație care răspunde necesităților copilului, stilului predominant de învățare al acestora, care se centrează pe proces, nu pe produs, cadrul didactic îndeplinește mai multe roluri: “arhitect”, observator/evaluator, regizor, mediator/facilitator (după Carter, Margie, Curtes, Deb, *Traning Teachers*).

În concluzie, rolul educatoarei în interacțiunea cu copilul, cu dezvoltarea sentimentului de apartenență la grup este major și își pune amprenta asupra conturării și dezvoltării continue a personalității copiilor preșcolari. Să nu uităm că toți copiii au în comun câteva lucruri esențiale: au nevoie de dragoste, de securitate, de hrană bună, de sprijinul nostru ca să crească, să se dezvolte sănătos și să învețe.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ezechil, L., Păiși, M. – Laborator preșcolar, Editura V&I Integral, București, 2001
2. Voiculescu, E. – Pedagogie preșcolară, Editura Aramis, București, 2001
3. Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 6/7ani

COMUNICAREA EFICIENTĂ ÎN PROCESUL DE INSTRUCTIV-EDUCATIV

**Bădescu Ruxandra Florentina, profesor învățământ preșcolar,
Școala Gimnazială Grigore Mihăescu, Grădinița cu PP, Vlădești**

Comunicarea a fost definită ca o formă particulară a relației de schimb între două sau mai multe persoane, două sau mai multe grupuri. Esențiale pentru actul comunicării sunt: relația dintre indivizi sau dintre grupuri; schimbul, transmiterea și receptarea de semnificații; modificarea voită sau nu a comportamentului celor angajați.

Elementele comunicării didactice sunt: emiterea mesajului didactic de către profesor sau de o altă sursă de informație, de la o anumită distanță; canalul prin care se transmite mesajul; receptarea mesajului de către elevi; stocarea și prelucrarea lui în scopul luării deciziilor (formularea răspunsurilor de către elev, a corectărilor sau a completărilor de către profesor).

Cerintele de comunicare ale școlii sunt într-o continuă creștere, motiv pentru care ea își multiplică formele de comunicare și își sporește exigentele față de actul comunicării. O astfel de evoluție obligă cadrul didactic să devină un bun profesionist al comunicării didactice, atât în planul stăpânirii tehnicii comunicării, cât și în cel al rezonării receptorului, în cel al influențării formării personalității acestuia sub multiple aspecte, competența comunicativă căpătând, în felul acesta, o valoare integrativă a aptitudinii sale pedagogice.

Conform "Dictionarului de pedagogie", comunicarea didactică este parte fundamentală a procesului de învățământ în care elevii, sub îndrumarea cadrului didactic, dobândesc noi cunostinte, reguli, formule, legi. În pedagogia tradițională, comunicarea didactică era considerată numai acțiune de predare, elevul având un rol de simplu receptor. Reconsiderând rolul elevului în cadrul procesului de învățământ, pedagogia modernă acordă o atenție deosebită metodelor activ-participative, conlucrării dintre elev și cadrul didactic, toate acestea fac din comunicarea didactică un proces complex și viu.

Comunicarea didactică reprezintă o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic. La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare:

- comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă;
- comunicare verbală, paraverbală și nonverbală;
- comunicare referențială (prin care se transmit cunostinte teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Învățământul este, prin excelență, un domeniu puternic comunicant la toate nivelurile. Comunicarea contribuie la formarea și cristalizarea comunității ca mediu mai larg care intervine într-o manieră favorabilă la stimularea învățării și a unei activități didactice de calitate. Este important de subliniat faptul că instituția de învățământ constituie locul unde se învață comunicarea, unde se deprinde și se perfecționează comunicarea, unde se elaborează comunicarea, unde se educă (cultivă) comunicarea. Aici, comunicarea are semnificația unei valori umane și sociale, motiv pentru care educarea comunicării constituie un scop în sine, un obiectiv major al învățământului.

În comunicarea didactică intervin, determinând-o sau numai influențând-o, factori multipli care pot fi grupați în următoarele categorii: caracteristicile profesorului, caracteristicile elevului sau clasei, caracteristicile canalului de transmitere și ale contextului în care se desfășoară actul comunicativ. Din perspectiva cadrului didactic contează stilul didactic, strategiile de instruire abordate, competențele de exprimare clară, precisă, argumentată, accesibilă, implicarea profesională, formele de motivare utilizate, tipuri de relații pedagogice (de conducere, afective). Deosebit de importante sunt și caracteristicile elevului: acuitatea senzorială (vizuală și auditivă), nivelul dezvoltării intelectuale, experiența cognitivă și lingvistică, motivația învățării, nivelul competențelor de comunicare, gradul de cultură, ritmul de lucru, atitudinile cognitive și sociale, trăirile emotionale, individuale și de grup (anterioare și simultane actului de comunicare). Comunicarea poate să întrețină relații de tipuri diferite: unidirectionale, bidirectionale și multidirectionale. Accentul tinde să se pună pe dezvoltarea comunicării multidirectionale, ce favorizează interacțiunea, interactivitatea, confruntarea diverselor cunoștințe.

Referitor la optimizarea comunicării trebuie să recunoaștem că, nu de putine ori, profesorul trăiește cu impresia că vorbele sau mesajele sale ajung la destinație așa cum gândește el, că sunt receptate de elevi păstrând aceleași înțelesuri, aceleași semnificații cu ale sale. Actul comunicării didactice poate fi protejat de posibile variații și deviații, distanțări sau deteriorări nedorite prin intervenția feed-back-ului. În reglarea propriei comunicări, cadrul didactic trebuie să țină seama de mimica elevilor, de gesturile, expresiile și mișcările lor, reacții care devin simptomatice pentru ceea ce simt, înțeleg, acceptă, doresc acestia. El poate sesiza direct și abil, din mers, „starea de spirit” a elevilor și astfel să valorifice la maximum comportamentul acestora în beneficiul optimizării comunicării. Pornind de aici, cadrul didactic poate să-și restructureze sau să amelioreze demersul didactic de moment și nu în ultimul rând să-și regleze viteza și ritmul propriei vorbiri.

Actul comunicării devine eficient atunci când favorizează o implicare activă din partea elevului, o angajare cu toate forțele sale intelectuale și afective în procesul receptării.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ioan Cerghit, „Sisteme de instruire alternative și complementare”, București, Editura Aramis, 2002
2. Dinu Mihai, „Fundamentele comunicării interpersonale”, București, Editura All, 2004
3. Soitu Laurentiu, „Pedagogia comunicării”, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997

ROLUL TEHNOLOGIILOR MULTIMEDIA ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

**Informatician Bălan Mihaela
Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Alexandria**

Tehnologiile multimedia îmbogățesc procesul de învățare și fac învățarea mai eficientă. Astăzi, tehnologiile multimedia sunt unul dintre domeniile promițătoare ale informatizării. Îmbunătățirea software-ului și a suportului metodologic, a bazei materiale, precum și a

pregătirii avansate obligatorii a cadrelor didactice vede perspectiva aplicării cu succes a tehnologiilor informaționale moderne în educație.

Tehnologiile multimedia și hipermedia integrează resurse educaționale puternic distribuite, ele pot oferi un mediu de formare și manifestare care includ în primul rând informația și comunicarea. Tehnologiile multimedia deschid abordări metodologice fundamental noi în sistem. Tehnologiile interactive bazate pe multimedia vor rezolva problema „provincialismului” în școlile rurale atât pe baza comunicațiilor pe Internet, cât și prin intermediul CD-urilor interactive și prin utilizarea internetului prin satelit în școli.

Multimedia este interacțiunea efectelor vizuale și audio sub controlul unui software interactiv folosind hardware și software moderne, ele combină text, sunet, grafică, fotografii, video într-o singură reprezentare digitală.

În procesul instructiv-educativ tehnologiile multimedia reprezintă un instrument important pentru crearea cursurilor instructive moderne, a bibliotecilor virtuale și chiar a claselor virtuale, formându-se astfel un spațiu nou, spațiul virtual instructiv. Un pas important în definirea acestui spațiu informațional de învățământ l-a reprezentat apariția pe piață a manualelor interactive, elaborate în format electronic (e-manuale), sub forma unor CD-uri sau DVD-uri educaționale.

Necesitatea creării manualelor electronice este legată de dezvoltarea noilor tehnologii informaționale și implementarea lor în diverse domenii ale procesului de predare – învățare. Folosirea tehnologiilor multimedia, ca resurse de învățare, este în strânsă legătură cu teoriile de învățare constructiviste, conform cărora în lumea de astăzi, supusă unei continue schimbări, abilitatea de a analiza și rezolva rapid o varietate de probleme este mult mai importantă decât o aplicare pură a informațiilor memorate.

În domeniul educației, în ultimii ani, utilizarea Internetului a cunoscut o dezvoltare fenomenală, o serie de factori influențând adoptarea tehnologiilor web și multimedia în programele de învățământ. Astăzi profesorii care integrează tehnologia IT în procesul de educație ajută elevii să-și dezvolte competențele de gândire și învățare, iar într-o clasă în care sunt folosite o varietate de strategii de instruire, elevii sunt profund implicați, se simt provocați și învață mai bine. Profesorii unor astfel de clase conștientizează avantajele utilizării acestor strategii pentru a-i face pe elevi să devină responsabili de propriul proces de învățare.

Cea mai bună metodă de predare a unui mod de gândire conceptual, necesar pentru astfel de sarcini, este prin intermediul unui sistem al testelor. În acest sistem elevul este supus unor situații concrete, ale lumii reale și forțat să ia decizii. Multimedia interactivă, cu capacitatea sa de antrenare a utilizatorului, ar putea fi suportul perfect pentru astfel de procese. În prezent, utilizarea Internetului și a telecomunicațiilor aduce schimbări importante în modul de a învăța. Învățarea trebuie să treacă dincolo de sala de clasă și să înglobeze discipline și tehnologii complexe. De aceea, în învățământul de astăzi se trece de la training la learning, unde actul învățării este plasat înaintea predării, iar elevul este situat în centrul procesului de învățământ.

Utilizând noile tehnologii, respectiv Internetul și sursele de documentare on-line, fiecare elev are șanse egale de dezvoltare intelectuală. Integrarea TIC și a tehnologiilor multimedia va asigura crearea unui mediu de învățare în vederea creșterii accesului la educație de calitate și formării unor competente cheie și profesionale, care să faciliteze integrarea pe piața muncii.

Prin utilizarea TIC și a tehnologiilor multimedia se dobândește o eficientizare a procesului educational. Aproape toate unitățile de învățământ posedă laboratoare de informatică, sau cel puțin un calculator la dispoziția cadrelor didactice. Programele de formare continuă a cadrelor didactice includ folosirea echipamentelor noi, a calculatoarelor, familiarizarea cu platformele educaționale, fapt care duce la modernizarea modului de lucru al profesorilor. Lărgirea orizontului cunoașterii, elevul nu se mai limitează la cunoștințele pe care

i le transmite cadrul didactic; elevul are posibilitatea de a găsi argumente pentru a-și susține propriile idei, păreri, opinii;

Elementul cheie în educație îl reprezintă elevul, care trebuie să realizeze o serie de procese pentru a putea cunoaște și utiliza practic informațiile însușite. O învățare eficientă presupune mai întâi înțelegerea faptelor, analiza acestora, formularea unor idei pe baza cunoștințelor dobândite ulterior, generalizarea și abstractizarea lor. Profesorul nu mai este cel care ține o prelegere în fața elevilor, ci e mediator și îndrumător în activitatea de învățare pe care aceștia o parcurg.

De aceea, predarea se realizează astăzi prin utilizarea resurselor și instrumentelor noilor tehnologii, precum și a unor metode activ-participative care să solicite interesul, creativitatea, imaginația, implicarea și participarea elevului în învățare.

TIC nu trebuie să fie doar un instrument pentru a prezenta conținuturile existente într-o altă manieră, trebuie să ducă la modificarea modului de gândire și stilului de lucru la clasă al profesorilor, cristalizate în secole de învățământ tradițional, prea puțin preocupat de personalitatea și de posibilitățile elevului.

Utilizarea TIC nu trebuie să devină o obsesie deoarece fiecare elev are dreptul la succes școlar și la atingerea celor mai înalte standarde curriculare posibile de aceea trebuie găsite metodele pedagogice adecvate în fiecare caz în parte. Nu trebuie deci să renunțăm la cretă, tablă și burete, la lucrul cu manualul, la rezolvarea de probleme și la efectuarea experimentelor reale deoarece prin realizarea unei legături directe între experiența practică și ideile teoretice, studiul contribuie la formarea competențelor necesare dezvoltării personale a elevului și a societății în care trăiește.

Tehnologia este pretutindeni și tinde să-și extindă utilizările în toate domeniile societății. Introducerea tehnologiei în educație este, fără îndoială, cea mai eficientă modalitate de a oferi elevilor oricând și oriunde accesul la o educație de calitate.

BIBLIOGRAFIE:

<https://www.edict.ro>

<https://www.revistadesociologie.ro>

CREATIVITATEA ELEVILOR

**PROF. INV. PRIMAR: GROSU LAVINIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "REGINA MARIA"**

Creativitatea poate fi văzută ca o trăsătură pe care fiecare o are mai mult sau mai puțin dezvoltată. Chiar dacă nu produc opere de artă sau nu fac invenții, mulți oameni dau dovadă de creativitate în viața de zi cu zi. Copiii își manifestă din plin creativitatea în activitățile pe care le fac. Interesul, curiozitatea, spontaneitatea, deschiderea la nou, tendința de a îmbina realul cu fantasticul, toate aceste ingrediente necesare creativității se manifestă în copilărie.

Cu timpul și mai ales odată cu începerea școlii, creativitatea pare a intra în declin. Picasso spunea: *“Orice copil este creativ. Problema este cum să îl faci să rămână așa și când crește.* Deși toți ne naștem cu potențial creativ și îl manifestăm în copilărie, dacă nu ne cultivăm constant creativitatea riscăm să ne pierdem această calitate. Pentru a-și folosi potențialul creativ

adulții trebuie să aibă dezvoltate și alte trăsături de personalitate: independență, încredere în sine, deschidere la nou, tolerarea ambiguității, simț critic.

Creativitatea poate fi văzută nu numai ca o trăsătură de personalitate ci și ca un mod de a gândi. Contrar părerii larg răspândite că ne folosim creativitatea mai mult în artă, se pare că de cele mai multe ori apelăm la aceasta când trebuie să rezolvăm o problemă. Avem nevoie de creativitate mai ales în situațiile ambigue, incerte, în care nu există o soluție ușor de găsit, ci trebuie să descoperim singuri ce e cel mai bine să facem. În aceste situații este important să ne putem gândi la un număr cât mai mare de idei, din care să le putem selecta pe cele mai potrivite.

Pentru ca un proces creativ să înceapă trebuie mai întâi să trecem în revistă soluțiile familiare sau deja încercate la respectiva problemă. Dacă acestea nu se pot aplica în situația prezentă începe un proces de căutare a unor idei noi, cele deja încercate fiind ignorate. După ce apare o idee nouă, se evaluează cât este de aplicabilă și convenabilă. Dacă nu este destul de satisfăcătoare începe căutarea unei noi idei.

Așadar, în momentele în care dăm dovadă de creativitate nu apelăm numai la imaginație și la emoții, ci și la gândire. Deși este important să producem un număr cât mai mare de idei, este la fel de important și să le judecăm critic și să găsim modalitățile cele mai potrivite de a le pune în practică.

Sensul curent al creativității la elevi este acela de potențial creativ, de factori sau capacități aptitudinale predictive pentru performanțele de mai târziu. Este vorba de capacitatea elevului de a acționa independent, atât pe plan mintal cât și pe plan practic, ca o premisă și un prim pas pe calea obținerii unor produse, în care independența actului să garanteze originalitatea soluției. Școlarii mici posedă o creativitate naivă și efervescentă. Pe măsura dezvoltării operațiilor mintale și a capacității logice, aceștia vor înțelege realitatea obiectivă și naivitatea fanteziei înregistrează o scădere bruscă. La aceasta contribuie și sistemul de cerințe școlare, focalizate predilect spre o abordare logică, ca și sistemul de evaluare care descurajează și sancționează modalitățile neuzuale de rezolvare a problemelor. Cercetătorii demonstrează că, cu cât se oferă mai mult copilului posibilitatea de a fi spontan și independent, cu atât mai creativ va fi el mai târziu.

Lowenfeld consideră că nu este niciodată prea devreme pentru a începe e Creativitatea copilului este diferită de creativitatea autentică pe care o întâlnim la adult, în sensul că produsul activității sale „cretoare“ nu este un nou și valoros din punct de vedere social. El este însă nou pentru copil, beneficiază de atributul originalității și este realizat în mod independent. Spre exemplu, rezolvarea unei probleme bine definite, pe o altă cale decât cea prescrisă, poate fi considerată o activitate creativă. P. Osborn consideră că de fiecare dată când elevul este pus în fața unei probleme, acesta restructurează datele problemei sau imaginează noi procedee ce pot conduce la soluție, indiferent dacă aceasta este o sarcină școlară, o problemă curentă de viață sau un test, el realizează o activitate creatoare. Suplețea cu care elevii găsesc noi soluții pentru rezolvarea problemelor le oferă acestora o stare emoțională pozitivă, bucurie, surpriză sau satisfacție, motivându-i și alimentându-le dorința și curiozitatea de a căuta și alte soluții și căi de rezolvare.

Educația artistică reprezintă mijlocul de educare a creativității generale. Dezvoltând sensibilitatea și receptivitatea copilului pentru diverse materiale și pentru particularitățile lor, pentru perceperea lumii înconjurătoare și corelarea fenomenelor percepute, copilul învață cu timpul să folosească acele aptitudini și în alte domenii. (apud. E. Landau, 1979, p. 99)

Mediul familial joacă și el un rol foarte important, putând favoriza din fragedă copilărie dezvoltarea creativității. Familia trebuie să atragă atenția copiilor asupra tuturor fenomenelor, stimulând astfel propriile lor observații, să le permită să vadă, să pipăie, să audă ce se petrece în jurul lor, deschizându-le astfel calea spre mediul înconjurător.

Creativitatea elevilor din ciclul primar este o premiză esențială și necesară pentru activitatea de creație autentică a omului matur, care reprezintă momentul final al unui lung proces de valorificare a resurselor existente și consolidate pe parcursul formării individului, în care școala are un rol hotărâtor.

BIBLIOGRAFIE

- Roco, M., „Stimularea creativității tehnico-științifice“, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985;
- Stoica, A. „Creativitatea elevilor – Posibilități de cunoaștere și educare“, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.
- Amabile, Teresa M., „Creativitatea ca mod de viață“ (Ghid pentru profesori și părinți), Editura Știință și Tehnică, București, 1997;
- Cliniciu, A., „Creativitatea“ în vol.: Pregătirea psihologică, pedagogică și metodică a profesorilor, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2001;

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE

Cune Irina – Mihaela
Prof. inv. primar Școala Gimnazială Izvoarele

În România, conform Legii 1/2011 (Art. 245), pentru personalul didactic, de conducere, de îndrumare și de control, formarea continuă este un drept și o obligație. Formarea continuă a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control și recalificarea profesională sunt fundamentate pe standardele profesionale pentru profesiunea didactică, standarde de calitate și competențe profesionale.

Evoluția în carieră a personalului didactic din învățământul preuniversitar se realizează prin promovarea examenelor de definitivare în învățământ și obținere a gradelor didactice II și I. În corelare cu reglementările specifice educației adulților și educației permanente, perfecționarea cadrelor didactice se realizează prin stagii de formare obligatorii.

Personalul didactic, precum și personalul de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar este obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, minimum 90 de credite profesionale transferabile (Legea 1/2011, art.245).

Conform Metodologiei privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar (ART. 4), formarea continuă se realizează în principal prin:

- a) programe și activități de perfecționare a pregătirii științifice, psihopedagogice și didactice;

- b) programe de formare în domeniile conducerii, îndrumării și evaluării învățământului;
- c) cursuri de pregătire și susținerea examenelor de obținere a gradelor didactice II și I;
- d) programe de conversie profesională;
- e) studii corespunzătoare unei specializări din alt domeniu de licență.

Formarea continuă asigură actualizarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic, inclusiv dobândirea de noi competențe, în funcție de evoluțiile din planul nevoilor de educație și al curriculum-ului educațional, precum și în funcție de exigențele privind adaptarea competențelor personalului didactic la schimbările din structurile/procese de educație.

Principalele domenii în care se definesc competențele corespunzătoare profesiei didactice sunt:

- a) domeniul specializării și al didacticii specializării corespunzător disciplinelor de învățământ și funcției deținute de cadrul didactic;
- b) domeniul pedagogiei și psihologiei educației;
- c) domeniul managementului educațional și al legislației școlare;
- d) domeniul tehnicilor de informare și de comunicare aplicate în procesele de predare și învățare, în managementul instituțional și gestionarea datelor;
- e) domenii inter-trans-disciplinare și cross-curriculare vizând strategiile alternative și complementare de instruire, cercetarea și inovarea, comunicarea și parteneriatele cu mediul social etc.

Conform Legii 1/2011 (Art. 477), în cadrul programelor de formare continuă a personalului didactic se vor introduce sesiuni de informare/cursuri de perfecționare asupra problemelor legate de tulburările de învățare, în vederea dobândirii de competențe în identificarea acestora și a capacității de aplicare a unor strategii didactice potrivite.

Nivelul de competență vizat prin programele și activitățile de formare continuă/perfecționare este evaluat în funcție de:

- capacitatea cadrului didactic de a mobiliza, a combina și a utiliza în mod autonom capacitățile de cunoaștere, abilitățile și competențele generale și cele profesionale în acord cu evoluția curriculum-ului național și cu nevoile de educație.
- capacitatea cadrului didactic de a face față schimbării, situațiilor complexe precum și unor situații de criză.

Formarea continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar se realizează printr-un sistem de instituții, organizații și structuri ale acestora, între care se stabilesc relații ierarhice și relații funcționale menite să asigure coerența, compatibilitatea și respectarea standardelor de calitate în proiectarea, realizarea și evaluarea programelor de formare continuă la nivel național.

Din punctul de vedere al poziției și funcțiilor cu care sunt abilitate instituțiile, organizațiile și structurile ce îl alcătuiesc, sistemul național de formare continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar cuprinde:

- instituții și structuri ale acestora cu funcții de reglementare, coordonare, finanțare, evaluare, acreditare și monitorizare a programelor de formare continuă;
- instituții, organizații și structuri ale acestora cu funcții de organizare și realizare a programelor și activităților de formare continuă, având statutul de furnizori de programe de formare continuă a personalului didactic.

Principalele forme de organizare a formării continue/perfecționării personalului didactic din învățământul preuniversitar sunt:

- activitățile metodico-științifice și psihopedagogice, realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități, respectiv catedre, comisii metodice, și cercuri pedagogice;
- sesiunile metodico-științifice de comunicări, simpozioane, schimburi de experiență și parteneriate educaționale pe probleme de specialitate și psihopedagogice;
- stagiile periodice de informare științifică de specialitate și în domeniul științelor educației;

- cursurile organizate de societăți științifice și alte organizații profesionale ale personalului didactic;
- cursurile de perfecționare a pregătirii de specialitate, metodice și psihopedagogice;
- cursurile de formare în vederea dobândirii de noi competențe și calități/funcții, conform standardelor de pregătire specifice;
- cursurile de pregătire a examenelor pentru obținerea gradelor didactice;
- cursurile de pregătire și perfecționare pentru personalul de conducere, de îndrumare și de control, potrivit unor programe specifice;
- bursele de perfecționare și stagiile de studiu și documentare, realizate în țară și în străinătate;
- cursurile postuniversitare de specializare;
- studiile universitare de masterat pentru cadrele didactice care au absolvit cu diploma de licență de 4 ani;
- programe postuniversitare;
- studiile universitare de doctorat;
- dobândirea de noi specializări didactice, diferite de specializarea/specializările curentă/e

Programele de conversie profesională intră în atribuțiile instituțiilor de învățământ superior și se desfășoară în baza unor norme metodologice specifice.

Evaluarea și validarea achizițiilor dobândite de personalul didactic prin diferite programe și forme de organizare a formării continue/perfecționării se efectuează prin sistemul de recunoaștere, echivalare și acumulare a creditelor profesionale transferabile.

Evoluția în carieră va fi evaluată conform criteriilor stabilite pentru acordare a gradelor didactice. Evaluarea formării continue se efectuează prin:

- a) acumularea creditelor profesionale transferabile;
- b) validarea competențelor obținute în activitatea didactică cuprinse în fișele anuale de evaluare ale personalului didactic, în rapoartele de inspecție și asistență la oră;
- c) punctarea portofoliului.

BIBLIOGRAFIE:

Site-ul <https://eacea.ec.europa.eu>

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE

Cune Adrian – Florin

Prof. inv. primar Școala Gimnazială Izvoarele

Atât la nivel european, cât și la nivel național, se remarcă importanța din ce în ce mai mare acordată formării profesionale continue. Aceasta nu este privită numai ca o modalitate de dezvoltare personală a cadrelor didactice, ci devine o investiție superioară asupra creșterii calității muncii și a vieții. Strategia de dezvoltare a sistemului de formare inițială și continuă a personalului în dezvoltarea capitalului uman urmărește, printre altele, dezvoltarea unei „piețe educaționale a programelor de formare continuă” prin intermediul căreia cadrele didactice să beneficieze de o gamă variată de programe de formare. Aceste programe trebuie orientate spre noi roluri și competențe pe care trebuie să le dețină cadrele didactice și care derivă din

extinderea rolului școlii în comunitate, precum și din elaborarea noilor standarde pentru profesia didactică.

Formarea continuă asigură actualizarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic, inclusiv dobândirea de noi competențe, în funcție de evoluția nevoilor de educație, a curriculum-ului, precum și în funcție de exigențele privind adaptarea competențelor personalului didactic la schimbările din structurile/procese de educație.

”Profesorii au rol de mijlocitor între lumea în continuă evoluție și elevii care sunt pe cale să pătrundă în această lume. Profesorii au o meserie din ce în ce mai complexă. Responsabilitățile profesorilor sunt în creștere. Mediile în care aceștia lucrează sunt din ce în ce mai dificile.” afirmă Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European privind îmbunătățirea calității formării profesorilor. Eforturile acestora sunt susținute prin perfecționarea profesională continuă.

Formarea continuă se realizează în principal prin:

- a) programe și activități de perfecționare a pregătirii științifice, psihopedagogice și didactice;
- b) programe de formare în domeniile conducerii, îndrumării și evaluării învățământului;
- c) cursuri de pregătire și susținerea examenelor de obținere a gradelor didactice II și I;
- d) programe de conversie profesională;
- e) studii corespunzătoare unei specializări din alt domeniu de licență.

Formarea continuă și formarea inițială sunt concepute ca procese interdependente, între care se stabilesc interacțiuni și pârgii de autoreglare menite să adapteze permanent formarea personalului didactic la dinamica proceselor și sistemelor de educație.

Modalitățile principale de organizare a formării continue a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și control din învățământul preuniversitar sunt:

- a) activitățile metodic-științifice și psihopedagogice, realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități, respectiv catedre, comisii metodice, și cercuri pedagogice;
- b) sesiunile metodic-științifice de comunicări, simpozioane, schimburi de experiență și parteneriate educaționale pe probleme de specialitate și psihopedagogice;
- c) stagiile periodice de informare științifică de specialitate și în domeniul științelor educației;
- d) cursurile organizate de societăți științifice și alte organizații profesionale ale personalului didactic;
- e) cursurile de perfecționare a pregătirii de specialitate, metodice și psihopedagogice;
- f) cursurile de formare în vederea dobândirii de noi competențe și calități/funcții, conform standardelor de pregătire specifice;
- g) cursurile de pregătire a examenelor pentru obținerea gradelor didactice;
- h) cursurile de pregătire și perfecționare pentru personalul de conducere, de îndrumare și de control, potrivit unor programe specifice;
- i) bursele de perfecționare și stagiile de studiu și documentare, realizate în țară și în străinătate;
- j) cursurile postuniversitare de specializare;
- k) studiile universitare de masterat pentru cadrele didactice care au absolvit cu diploma de licență de 4 ani;
- l) programe postuniversitare ;
- m) studiile universitare de doctorat;
- n) dobândirea de noi specializări didactice, diferite de specializarea/specializările curente/e.

Formarea continuă determină apariția unor idei și restabilește echilibrul dintre concepțiile noi și posibilitățile fixării lor într-o extensie practică operațională, pentru ca un anumit domeniu să corespundă aplicațiilor lui reale. Formarea continuă este o posibilitate extraordinară de afirmare profesională prin competență și acțiune de calitate.

Perspective și tendințe în formarea continuă:

- asigurarea unei dimensiuni europene a proceselor de formare a personalului didactic;
- dezvoltarea carierei didactice prin intermediul proceselor evolutive de: formare continuă / perfecționare / dezvoltare profesională;
- formarea inițială și continuă – profesionalizarea carierei didactice;
- orientarea sistemelor de formare către competența pedagogică și performanță educațională;
- calitate și formare – standarde pentru pregătirea personalului didactic;
- mobilitate și dezvoltare profesională - sistemul de credite profesionale transferabile;
- Induction Program / mentorat / pregătire practică – debut în cariera didactică;
- dominantele curriculare ale programelor de formare – orientarea practică (practica pedagogică);
- acreditarea programelor de formare – furnizori de programe de formare – piața programelor de formare;
- de la instruirea asistată de calculator la formarea asistată de calculator sau formarea pentru utilizarea calculatorului;
- E-learning / Învățământul deschis la distanță – suport pentru sistemul de formare continuă a cadrelor didactice.

Formarea continuă a cadrelor didactice are impact asupra sistemului educațional și permite:

- relaționarea formării cu factorii sociali, economici și comunicaționali;
- expertiza pregătirii profesionale, instalarea profesionalismului în domeniu;
- contribuția la realizarea schimbărilor din sistemul educațional;
- valorificarea analitico-sintetică a noilor conținuturi educaționale;
- implementarea noilor strategii și tehnologii;
- promovarea culturii educaționale;
- penetrarea sistemului educațional în baza descentralizării și a transferului de responsabilități;
- asigurarea ambianței adecvate prin diversificarea metodelor de instruire, flexibilizarea programelor de formare etc;
- facilitarea accesului la reprofilare;
- omogenizarea metodologică;
- participarea la colaborare și parteneriatul;
- monitorizarea implicativă;

Evoluția activității de perfecționare a cadrelor didactice are loc pe circuitul metodologic: formare inițială – formare continuă – autoformare. Sistemele moderne de învățământ accentuează continuitatea celor trei secvențe de instruire permanentă congruente la nivel de politică a educației.

„Educație și formare 2020” (ET 2020) este un nou cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale, creat pe baza predecesorului său, programul de lucru „Educație și formare 2010” (ET 2010). Acest cadru prevede obiective strategice comune pentru statele membre, inclusiv un set de principii pentru atingerea acestor obiective, precum și metode de lucru comune cu domenii prioritare pentru fiecare ciclu de lucru periodic.

BIBLIOGRAFIE:

Moșteanu Ana, 2014, Pitești, Școala argeșeană

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE

**Prof. Stan Argentina-Florentina, prof. învățământ primar
Școala Gimnazială „Regina Maria”**

Atât la nivel european, cât și la nivel național, se remarcă importanța din ce în ce mai mare acordată formării profesionale continue. Aceasta nu este privită numai ca o modalitate de dezvoltare personală a cadrelor didactice, ci devine o investiție superioară asupra creșterii calității muncii și a vieții.

Formarea cadrelor didactice din țara noastră reprezintă o prioritate a sistemului de învățământ românesc, strâns legată și de celelalte componente ale sistemului educațional. În acest context “profesionalizarea educatorului” este o importantă pârghe de acțiune pentru alinierea la dimensiunile normative susținute de Uniunea Europeană.

Reconsiderarea sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice nu reprezintă un scop în sine, acest fapt derivă din necesitatea ameliorării calității educației și încurajării inovației didactice.

Timpurile moderne au schimbat identitatea elevilor și necesită o redefinire a stilurilor și rolurilor cadrelor didactice din țara noastră. Cadrele didactice trebuie să fie bine pregătite în momentul când trec pragul clasei, pentru a oferi un învățământ de calitate.

Pentru a oferi atât cadrelor didactice, cât și elevilor situații de învățare mai atractive și mai diversificate, trebuie schimbate metodele de predare – învățare, care de cele mai multe ori nu mai corespund zilelor noastre.

Profesorii din Romania trebuie să aibă un rol important în calitate de “agenți de schimbare” în cadrul procesului educațional, iar acest lucru nu poate fi realizat decât prin îmbunătățirea sistemului de formare.

O pregătire de calitate superioară a profesorilor, bazată pe un sistem integrat de formare inițială, stagiatură și dezvoltare profesională continuă este necesară acum mai mult decât oricând pentru a răspunde cerințelor actuale ale profesorilor și ritmului schimbării aflat în creștere, precum și noilor cerințe pe care aceștia le vor întâmpina pe parcursul carierei didactice. Un fundament inițial puternic este esențial pentru înzestrarea noilor profesori cu cunoștințele, competențele, abilitățile, atitudinile, conștientizarea și încrederea necesare pentru a preda, pentru a fi dedicați profesiei didactice și pentru a gestiona schimbarea cu profesionalism într-un mediu care evoluează rapid. Apare nevoia de a întări dezvoltarea profesională continuă în carierele tuturor profesorilor încă de la debut, pentru ca aceștia să poată înfrunta provocările profesionale continue pe care le întâmpină.

Programele de pregătire profesională a cadrelor didactice din România au suferit numeroase transformări în ultimii ani, acestea fiind determinate atât de schimbarea structurii învățământului superior, cât și de schimbarea planurilor de învățământ în cadrul departamentelor pentru pregătirea personalului didactic.

Intrarea în vigoare a noii legi a Educației Naționale, la începutul anului 2011, preconizează un nou val de schimbări în sfera formării inițiale și continue a cadrelor didactice din țara noastră.

Practicarea profesiei didactice implică pe lângă formarea inițială a cadrului didactic, încadrarea acestuia într-o unitate școlară, debutul activității didactice, precum și formarea profesională continuă. Definirea și oficializarea standardelor profesionale pot susține cadrele didactice să planifice, să structureze și să faciliteze dezvoltarea lor profesională continuă.

Prin formare profesională continuă, cadrele didactice dobândesc cunoștințe noi și își formează abilități de utilizare a metodele de predare-învățare centrate pe elev, interactive. Treptat trebuie să renunțe la practica unei educații înțelese ca transmitere de cunoștințe și să se orienteze către formarea la elevi a unui stil de învățare bazat pe metode care să le permită acestora învățarea și autoînvățarea permanentă. Dacă stilurile de predare ale cadrelor didactice se adaptează stilurilor de învățare ale elevilor, se ajunge la o creștere a calității procesului didactic și la progresul elevilor.

Cadrele didactice care sunt preocupate de calitatea propriei perfecționări și care promovează competiția profesională constituie un factor de progres prin personalitatea lor, prin deschidere la nou, flexibilitate și implicare. Ele dispun de capacitate de identificare a transformărilor și de sesizare a nevoilor.

Numai prin formare profesională continuă, de calitate, cadrele didactice pot realiza o educație de calitate, care să fie în concordanță cu cerințele societății în permanentă schimbare și care să aibă în vedere nevoile viitoare ale educabililor din ziua de astăzi.

BIBLIOGRAFIE:

Iucu, R.- „*Formarea cadrelor didactice-sisteme, politici, strategii*”, 2004, Editura Humanitas, Bucuresti
Iosifescu, Ș. -, „*Calitatea educației – concept, principii, metodologii.*”, 2007, București, Educația 2000+

ROLUL EDUCATOAREI-METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE-PREDARE-EVALUARE

Prof. înv. preșc.: BARBU MARIANA SONIA
Grădinița cu P.P Nr.1-structură a Șc. Gimnaziale „Dan Berindei,,
Roșiorii de Vede/ Teleorman

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

O problemă pe care o ridică procesul instructiv-educativ din grădiniță este modalitatea sau calea pe care o folosește educatoarea pentru transmiterea cunoștințelor și formarea deprinderilor și priceperilor prevăzute în programă. Utilizarea metodelor active în grădiniță presupune un efort intelectual și practic atât din partea copiilor, cât și din partea educatoarei care coordonează bunul mers al activității, aceasta având ca obiectiv moral îndeplinirea misiunii

educative. Astfel, instruirea interactivă actuală redimensionează rolurile/ ipostazele cadrului didactic și ale copiilor.

Așadar, cu alte cuvinte este vorba de modul de utilizare al metodelor de învățământ în realizarea sarcinilor didactice.

În lucrarea sa „Strategii didactice interactive,, (2008), Crenguța Lăcrămioara Oprea face o clasificare a **metodelor interactive** care țin cont și de noile apariții în domeniu:

a) Metode și tehnici de predare-învățare interactivă în grup:

- jocul didactic;
- schimbarea perechii;
- dezbateră și discuția în grup;
- conversația euristică;
- problematizarea de grup.

b) Metode și tehnici de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare/evaluare alternativă interactivă:

- metoda R.A.I (răspunde-aruncă-interoghează):
- investigația;
- tehnica lotus;
- portofoliul individual sau și de grup.

c) Metode și tehnici de rezolvare de probleme prin stimularea creativității:

- explozia stelară;
- pălăriile gânditoare;
- brainstorming (asaltul de idei).

d) Metode de cercetare în grup:

- experimentul pe echipe.

EXEMPLU: Explozia stelară este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri.

Această metodă are ca obiective formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

Material :- o stea mare ; - cinci stele mici de culoare galbenă; - cinci săgeți roșii; - jetoane

Descrierea metodei:

1. Copiii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau desenează ideea centrală.

2. Pe cinci steluțe se scrie câte o întrebare de tipul: **CE? CINE? UNDE? DE CE? CÂND?** iar cinci copii din grupă extrag câte o întrebare.

Fiecare copil din cei cinci își alege câte 3-4 colegi organizându-se astfel cinci grupuri.

3. Grupurile cooperează în elaborarea întrebărilor.

4. La expirarea timpului, copiii revin în semicerc în jurul steluței mari și comunică întrebările, fie un reprezentant al grupului, fie individual, în funcție de potențialul grupei/ grupului.

Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

5. Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte precum și modul de cooperare și interacțiune.

Beneficiile metodei:

- Este o nouă cale de realizare a obiectivelor programei;
- Se utilizează în activități: lecturi după imagini, convorbiri, povestiri, jocuri didactice, activități matematice, *poezii*, în activități de evaluare;
- Stimulează activitatea în grup și individuală;
- Facilitează cererea de întrebări la întrebări în grup și individual, pentru rezolvarea problemei propuse;
- Dezvoltă și exersează gândirea cauzală, divergentă, deductivă, inteligențele multiple, limbajul, atenția distributivă.

Această metodă am utilizat-o în activitatea de educare a limbajului, în poezia **Iarna** de Demostene Botez.

Copiii sunt așezați în semicerc și audiază versurile poeziei. Se discută și se extrage ideea centrală „Omul de zăpadă”, după care se expune pe steaua cea mare.

Cinci copii aleg câte o steluță pe care este scrisă întrebarea, după care printr-un joc numărătoare, fiecare dintre ei își formează grupul preferențial:

„Unu, doi, trei, patru, cinci/Vă grupați cu toți aici/Împreună vă jucați/Și-ntrebări vă adresați,,

Apoi se citește întrebarea de pe fiecare steluță și timp de 5 minute copiii se consultă, colaborează pentru a formula cât mai multe întrebări. Când timpul a expirat, la un semnal copiii revin în semicerc în jurul steluței mari. Pe rând fiecare grup adresează întrebările celorlalte grupuri care răspund întrebărilor sau adresează noi întrebări de același tip, completând eforturile acestora.

În final se apreciază activitatea grupurilor, se evidențiază întrebările elaborate, iar cele mai interesante sunt înscrise și afișate la panoul din sala de grupă.

GRUPUL NR.1

- Întrebarea CE?**
- Ce se ridică (se construiește) ?
 - Ce culoare au ochii?
 - Ce face când e soare la amiază?
 - Ce i s-a întâmplat?

GRUPUL NR.2

- Întrebarea CINE?**
- Cine ridică omul de zăpadă ?
 - Cine seamănă cu două prune?
 - Cine încălzește omul de zăpadă ?
 - Cine topește zăpada ?

GRUPUL NR.3

- Întrebarea UNDE**
- Unde se ridică (construiește) omul de zăpadă?
 - Unde se cufundă copiii?

GRUPUL NR.4

- Întrebarea CÂND?**
- Când i s-a topit nasul ?
 - Când se construiesc oamenii de zăpadă ?
 - Când vom construi și noi un om de zăpadă ?

GRUPUL NR.5

- Întrebarea DE CE?**
- De ce începe să plângă ?
 - De ce n-a mai rămas nimic din el ?

BIBLIOGRAFIE:

CERGHIT I., *Metode de învățământ*, (1980), București: Editura Didactică și Pedagogică.
GRAMA F., PLETEA M., CULEA L., SESOVICI A., CIOBOTARU A., SPĂNU C., FOTACHE R., *Ghid pentru proiecte tematice- Activități integrate pentru preșcolari (3-5 ani)*, (2009) Editura Didactica Publishing Hause.
GRECU M. V., *Tendențe în didactica limbii și literaturii române în învățământul primar- note de curs*, (2018), Editura Hoffman

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ PRIN INTERMEDIUL PROIECTELOR EUROPENE

Prof. Vintilă Ionela
Școala Gimn.Nr.1 Dobrotești-Teleorman

Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice este un proces continuu de învățare pe tot parcursul vieții, de formare, de dobândire sau de îmbunătățire a competențelor și o modalitate eficientă de a ajunge la o anumită maturitate și înțelepciune în profesia didactică.

Participarea profesorilor la proiecte europene de tip Erasmus contribuie foarte mult la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice deoarece facilitează accesul acestora la un mediu virtual de colaborare și de schimb de experiență, la parteneriate cu alți profesori și la activități de formare profesională, alături de colegi din diverse țări europene. Prin derularea de proiecte europene, cadrele didactice au posibilitatea de a se familiariza cu sistemele de educație din alte țări europene.

De asemenea, fiecare proiect aduce pentru profesor diverse provocări: crearea unui mediu atractiv de învățare, diversificarea situațiilor de învățare, combinarea mai multor teme și activități relevante, elaborarea de material didactic adecvat. Proiectele europene reprezintă un mediu autentic de învățare și un vast domeniu unde cadrele didactice pot învăța prin intermediul comunicării, prin utilizarea noilor tehnologii și prin managementul de proiect.

Elevii și cadrele didactice au acces la un cadru activ de învățare, la instrumente pedagogice care integrează noile tehnologii în procesul didactic. Proiectele oferă: instrumente pedagogice care integrează noile tehnologii în procesul de învățare; cunoașterea țărilor participante; posibilitatea implicării în activități curriculare comune; participarea profesorilor la o rețea europeană și oportunități pentru dezvoltare profesională, prin colaborarea în proiecte internaționale și prin participarea la seminarii internaționale de formare/ schimburi de experiență; un cadru atractiv de învățare pentru elevi și pentru profesori; recunoașterea oficială și o mai mare vizibilitate a activității participanților la nivel național și european.

Unul dintre rezultatele vizibile și imediate o reprezintă modificarea produsă în metodele și tehnicile de învățare. Se dovedește astfel că pesimismul în privința educației este total nefondat, cu condiția ca școlile să evolueze constant și să rămână la curent cu ultimele progrese în materie de învățare. Un aspect important al acestor proiecte este schimbul de valori culturale și tradiții; cu cât schimbul cultural este mai intens, cu atât îl vom cunoaște mai bine pe partenerul nostru și cu atât vom deveni mai „europeni”. Proiectele Erasmus+ pot fi considerate o

contribuție majoră la învățământul european, în special în domeniul lingvistic și cultural. E demonstrat faptul că educația europeană este o realitate a prezentului și a viitorului.

Se discută foarte mult astăzi pe marginea noilor metode și tehnici folosite în educație. Orice proiect de colaborare implică stabilirea unor relații, în cadrul cărora cadrele didactice își propun să colaboreze la realizarea unui proiect. Stabilirea acestor relații are loc în două etape sau procese:

- relații în sensul de relaționare interumană, de stabilire de relații între persoane;
- relații în sensul de raportare la real, de comunicare a unui conținut cu ajutorul limbii.

Un proiect Erasmus+ este caracterizat de întrepătrunderea acestor două procese. Din această perspectivă, munca în echipă, factorul esențial pentru succesul unui proiect, necesită o nouă abordare. Un proiect de succes împletește cele două elemente, capitalul cultural și limba, astfel încât, treptat, să vă cunoașteți partenerii și pe dumneavoastră, nu doar la nivel superficial, ci demonstrând o înțelegere profundă, apreciere și toleranță față de contextul cultural. Astfel, elevii și partenerii de proiect achiziționează un nou tip de cunoștințe, care le permit să devină cetățeni ai lumii în adevăratul sens al cuvântului.

Beneficiile derulării parteneriatelor internaționale prin proiecte sunt multiple. Acestea completează și întregesc strategiile naționale privind asigurarea calității educației; oferă o modalitate eficientă de abordare a educației în secolul XXI; permit creșterea calității activităților de învățare desfășurate cu elevii; cresc motivația elevilor pentru învățare/cunoaștere; permit cunoașterea altor sisteme de învățământ și sporesc formarea competențelor de comunicare într-o limbă străină.

În urma participării la proiecte, se produc schimbări la nivelul activității didactice, din perspectiva dezvoltării profesionale continue și la nivelul școlii. Proiectele realizate prin parteneriate internaționale oferă o perspectivă mai bună în ce privește responsabilitățile și contribuția didactică în cadrul școlii, o atenție sporită acordată calității proiectelor pe care le realizează cadrele didactice, o perspectivă mai avizată în ce privește selecția activităților care să aducă valoare adăugată pentru situațiile educative pe care le proiectăm pentru elevii noștri. Totodată oferă o îmbunătățirea a relației cu conducerea școlii, mai multe activități de colaborare între profesori din școală pentru schimb de experiențe didactice și idei, o relație profesori-elevi mai bună și o mai multă deschidere a școlii către parteneriate.

BIBLIOGRAFIE:

- Istrate, O., *Rolul proiectelor educaționale realizate prin parteneriate școlare internaționale*. TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație, București, 2013
- Cucoș, C., *Educația, dimensiuni culturale și interculturale*, Polirom, Iași, 2000
- Institutul de Științe ale Educației, *Zone prioritare de educație*, Alpha, București, 2006
- Rădulescu E., *Educație pentru succes*, Oscar Print, București, 1997
- Ciolan, L., *Pași către școala interculturală*, Corint, București, 2000

ROLUL PROFESORULUI ÎN PERFORMANȚA ELEVULUI

**Prof.înv.primar Alexe Marinela Valentina
Școala Gimnazială Scurtu Mare
Jud. Teleorman**

Profesorul a avut și va avea în continuare un rol esențial în formarea elevului, în desăvârșirea personalității acestuia. Dacă în trecut, dascălul decidea totul cu privire la procesul instructiv-educativ, acum el trebuie să devină doar un liant în formarea elevului, un suport pentru dezvoltarea autonomiei și pentru formarea în spiritul responsabilității și culturii civice.

Pedagogia modernă modifică, astfel, rolul jucat de polii educaționali, mutând accentul pe elev. Abandonarea limbii de lemn, folosirea unui discurs nou, mobilizarea elevilor în procesul educativ sunt numai câteva dintre caracteristicile acestei pedagogii. Întrebarea dominantă a învățământului modern este ce rol alege școala să joace în societatea actuală și cât de pregătită este să facă față schimbărilor provocate de globalizare. Idealul educațional este legat de valorile culturale ce trebuie asimilate, de tipul de personalitate impus de societate, dar și de nevoile elevului. Nu mai este vorba de un model educațional standard, ci de unul dinamic, în concordanță cu noile realități și capabil să reziste la schimbări.

Așadar, cadrul didactic nu mai este transmițător, ci facilitator de cunoștințe, folosind dialogul și cooperarea în relația cu elevii. Acest profesor va ști să coordoneze procesul educativ, astfel încât toți elevii să atingă obiectivele stabilite și va fi capabil, de asemenea, să-l ajute pe elev să-și formeze capacități de muncă individuală și să folosească ceea ce a dobândit.

Experiența tradiției și capacitatea de inovare și de creativitate sunt noile repere ale școlii, care propune educații noi, în acord cu societatea globală: educația pentru pace, educația ecologică ori educația pentru o societate multiculturală. De asemenea, metoda predominantă de desfășurare a instrucției este metoda euristică, deoarece învățarea prin descoperire asigură elevilor o dobândire conștientă a conținutului curricular, acesta fiind ușor de reactualizat, o dată trecut prin filtrul propriu.

Școala trebuie să încurajeze formarea unui spirit critic, a unor atitudini pozitive și a studiului individual, antrenând elevii în activități diverse și diversificate, pentru a-i face să renunțe la rolul pasiv.

Profesorul îndeplinește o profesiune de o deosebită importanță, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerelor generații și pregătirea lor profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, strâns legate de viață, de activitatea socio-profesională, morală și cetățenească.

Profesia didactică este asociată cu câteva categorii fundamentale de roluri, acceptate de majoritatea sistemelor de formare a profesorilor: proiectare, managementul și organizarea activităților de învățare, consiliere psiho-educatională, managementul clasei de elevi, comunicare cu elevii, părinții și colegii, dezvoltare profesională de-a lungul vieții, participare la perfecționarea procesului educațional și a inovațiilor din școală, oferirea de servicii educaționale pentru comunitate etc.

Personalitatea profesorului în condițiile învățământului actual presupune și o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Acesta își asumă o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare.

Desfășurându-și activitatea profesională în cadrul școlii, dascălul nu încetează de a fi un educator și în afara ei, urmărind, bineînțeles, obiective specifice și apelând la mijloace și forme adecvate. Numai în măsura în care profesorul își continuă misiunea și în afara cadrului profesional pe care îl oferă școala poate fi considerat un educator al poporului său. Cele două laturi ale activității sale, școlare și extrașcolare, nu numai că se presupun, dar se și întregesc și se completează reciproc, imprimând acestei profesii un rol sporit în progresul general al patriei noastre.

Profesorul este cel care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cel care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și integrare a datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor la soluționarea problemelor date, lăsându-le: libertatea de examinare a faptului real ori de analiză critică a conținutului unui text; independență în activitate; operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice); deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind.

Profesorul este cel care, ținând seama de logica învățării, orientează ceea ce elevii au de făcut, devine ghid al demersului lor euristic, canalizându-i în direcția obținerii rezultatelor așteptate, în loc de a le impune într-o manieră directă, dinainte stabilită cu mai multă sau mai puțină rigurozitate.

Asumându-și o multitudine de roluri, profesorul trebuie să conștientizeze că exercitarea lor depinde de personalitatea pe care și-o modelează. În acest sens, un rol deosebit în exercitarea acestei profesii îl au anumite componente ale personalității: cultura profesională, calitățile atitudinale și cele aptitudinale. De fapt, pentru ca anumite cunoștințe să fie transmise de la o persoană la alta și acceptate, trebuie întotdeauna ca între ele să existe un schimb afectiv format din încredere și dispoziție receptivă dintr-o parte și din alta.

Educația se sprijină pe patru piloni importanți: a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța să trăiești împreună cu alții și a învăța să fii. În funcție de această optică, dar și de implicațiile globalizării asupra indivizilor, ale problematicii lumii contemporane, educatorii din învățământ urmează să îndeplinească roluri noi.

BIBLIOGRAFIE

Paun, E. - *"Școala - abordare sociopedagogică"*, 1999, Editura Polirom, Iași;
Calin, M. - *"Teoria educației"*, 1996, Editura All, București;

ROLURILE CADRULUI DIDACTIC ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚARE

**Prof. Orodel Liliana ,
Liceul tehnologic Virgil Madgearu , Roșiori**

Meseria de profesor nu se află printre meseriile cele mai solicitate, dar nici printre cele mai evitate. Profesiunea intelectuală, respectată, nu conferă deținătorului putere, influență sau venituri superioare. Dar conferă prestigiu și satisfacții, vocația fiind considerată unul din motivele de bază în alegerea acestei profesii.

Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru

dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii. Copilul poate să se dezvolte - atât în cadrul societății și a familiei, cât și prin intermediul școlii și al mediului educativ. Profesorul are în acest context un rol deosebit de important, activitatea sa călăuzind evoluția învățăcelului.

Este mult mai greu să fii profesor astăzi decât în trecut. Mai întâi producția de cunoaștere a crescut exponențial, dar și ritmul de îmbătrânire a cunoștințelor s-a accelerat enorm.

În al doilea rând, ritmul schimbărilor sociale este atât de rapid, încât este tot mai greu să faci predicții pe termen lung.

În al treilea rând, modalitățile de învățare s-au diversificat. Cunoașterea a devenit mult mai accesibilă prin tehnologiile informației și ale comunicării, multimedia face regula, interactivitatea și customizarea informației au devenit locuri comune. În acest context, care este valoarea adăugată pe care o aduce profesorul, pentru realizarea învățării?

Putem spune că patru sunt marile provocări la care trebuie să facă față cadrele didactice în vremurile actuale: responsabilitatea, flexibilitatea, autorefecția și provocările care le ridică învățământul on-line, astăzi.

Exercitarea profesiei de profesor presupune însușirea a trei competențe specifice:

- a) *Competența profesională*, constând într-o cultură tehnică specifică și o competență interumană care-i permite să lucreze todeauna cu un public, (clasa de elevi) și să coopereze cu ceilalți profesori. Capacitatea de a organiza (munca în echipă, diversitatea sarcinilor) și componența etică completează acest tablou.
- b) *Capacitatea de a întreține raporturi satisfăcătoare cu eșaloanele ierarhiei superioare*: directori, inspectori. Profesorii suportă cu regularitate presiunea controlului, ei sunt evaluați periodic de superiori, avansarea nu este posibilă fără o probă practică în fața unei comisii, anumite examene. Responsabilitatea ierarhiei notează nu numai punctualitatea și asiduitatea profesorilor, calitatea activităților și eficacitatea, dar și „prezența scenică”, autoritatea în fața elevilor, calitatea dialogului didactic, etc.
- c) *Competența de a dezvolta bune relații cu „beneficiarii”- elevi, părinți, comunitatea*. Profesorul nu lucrează cu „clienți” individuali, ci cu grupe de elevi. Aceștia, la rândul lor, sunt asistați și supravegheați de părinți și comunitate. Cota profesorilor este fixată adesea în funcție de priceperea „de a ține clasa”, de a utiliza corespunzător autonomia și libertatea de care se bucură clasa.

Funcțiile profesorului în școală

a) *Ca organizator al învățării*, profesorul înbină aspectele obiectiv-logice ale transmiterii cunoștințelor cu aspectele psihologice. Este deci preocupat atât de aplicarea principiilor didactice, a teoriei instruirii în transmiterea conținutului învățământului, cât și de implicațiile psihologice ale actului transmiterii: psihologia evoluției copilului, psihologia învățării, strategiile comunicării, etc.

Organizarea învățământului trebuie să se orienteze după criterii proprii disciplinei, urmărindu-se aplicarea celor mai potrivite strategii de rezolvare a problemelor, dezvoltarea gândirii elevilor și a aptitudinilor de obținere independentă a informațiilor, de prelucrare critică și aplicare în situații diferite. Profesorul nu este doar un transmițător de informații, care se rezumă la a da indicații elevilor în privința modului de învățare și a materialelor pe care trebuie să le învețe, ci și un antrenor care, prin întrebări analitice, stimulează gândirea elevilor, creează premise pentru ca aceștia, prin aflarea independentă a răspunsurilor, să ajungă la o mai bună înțelegere a problemelor. Trezirea interesului elevilor, stimularea motivației acestora este, în bună măsură, un rezultat al conducerii procesului instructiv. Intră aici și justa dozare a dificultăților în procesul învățării, în conformitate cu situația concretă și individualitatea elevilor respectivi. În rezumat, a organiza învățarea înseamnă a găsi metodele cele mai adecvate, a construi secvențe bazate

pe logica obiectivă a disciplinei, a trezi interesul elevilor și a stimula performanțele, a crea o atmosferă prielnică studiului, a doza dificultățile pentru a putea dezvolta strategii de rezolvare a problemelor.

b) *Exercitarea funcției de educator* este dependentă de concepția care stă la baza semnificației care se acordă școlii și organizației ei, de felul în care profesorul își înțelege misiunea, de totalitatea sarcinilor cuprinse în funcția de profesor și, nu în ultimul rând, de atitudinea părinților.

Funcția didactică a profesorului se exprimă prin îndeplinirea *statutului de model, partener, sfătuitor*. Ea se îndeplinește prin crearea unei atmosfere generale de securitate și încredere în clasă, prin încurajarea succesului fiecărui elev, prin crearea unui flux de simpatie între profesor și elev.

Accentuez sarcina *formativă* ce revine întregului personal didactic, în călăuzirea tinerei generații și nu numai aceea de instruire a elevilor. Are loc o schimbare de accent de pe informativ pe formativ, care presupune o reconsiderare a întregului sistem de învățământ și în special o subliniere specială a locului și rolului profesorului în acest sistem, el fiind profesionistul care participă la formarea viitorilor specialiști pentru toate domeniile de activitate.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cucos, C, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare si grade didactice* (2008), Editura Polirom, Iași
2. Minder , M, *Didactica funcțională* (2011), Editura ASCR, Cluj-Napoca,
3. Minder ,M, *Pedagogie, Ediția aII-a revăzută și adăugită*,(2006), Editura Polirom, Iași
4. Pânișoară, I, *Profesorul de succes 59 de principii de pedagogie practică*, (2009), Editura Polirom, București

ROLUL CADRULUI DIDACTIC IN PROCESUL DE ÎNVĂȚARE

**Mihaița Monica Profesor invatamant prescolar
Gradinita cu P.N NR.2 Orbeasca de Jos**

Începând cu învățământul preșcolar, cadrul didactic are o mare responsabilitate deoarece este unul din actorii care formează un om. Alături de familie și de oamenii din jurul unui copil, educatorul își pune foarte mult amprenta asupra copilului atât la nivel comportamental. Astfel, este indicat ca educatoarea să fie un model pentru copil, trebuie să folosească un limbaj adecvat și să aibă o ținută adecvată. În perioada preșcolară, deoarece copilul petrece destul de mult timp cu educatoarea și colegii lui, observă comportamentele celor din jur și gestionează și el anumite situații. Deoarece sunt copii care nu povestesc acasă ce se întâmplă la grădiniță, părinții pot afla care este relația educatoarei cu copilul prin joc. Așa se poate observa rolul cadrului didactic în viața preșcolarului. Deși copiii sunt mici și considerăm, de cele mai multe ori, că aceștia au nevoie de mai multă joacă și mai puțin conținut, rolul cadrului didactic este de a interveni în

dezvoltarea copilului, de a-l învăța și de a-i dezvolta anumite deprinderi și competențe cu ajutorul jocurilor didactice. La aceste vârste, și desenatul poate constitui un joc în funcție de cum este spus. Dacă rolul educatoarei este de a ghida și nu de a impune, copilul se dezvoltă fără a fi conștient, îi va plăcea „venitul la grădiniță” și va voi să se joace „de-a școala” pentru a se dezvolta. Înainte de a concepe anumite activități, cadrul didactic are nevoie de o pregătire și de o aprofundare a activității ce urmează să o realizeze. Dacă păstrează același stil la mai multe activități, copilul s-ar putea să nu mai fie atras. De aceea sunt necesare activitățile apropiate de realitatea copilului dar și specifice vârstei și nevoilor lui. În plus, cadrul didactic trebuie să cunoască nevoile fiecărui copil și să-i ofere ceea ce are nevoie. Pentru asta, planificarea și proiectarea activităților ar trebui realizate diferențiat astfel încât fiecare copil să asimileze anumite cunoștințe și să dobândească anumite competențe.

În învățământul primar, elevul nu mai are atât de mult timp pentru joacă iar învățătorul este cel care pune bazele. Dacă la preșcolar totul se face prin joc, iar educatoarea este cea care îi crează o rutină copilului și îl învață anumite reguli de conduită, la școală elevul are nevoie de același lucru. Rolul cadrului didactic este de a continua acea rutină cu care copilul este deja învățat, de a crea un cadru mai formal și de a-i forma anumite cunoștințe și competențe. Deoarece există o rutină zilnică, un orar clar stabilit în care cadrul didactic alternează materiile trebuie gândit cel mai bun program astfel încât acesta să știe clar când elevul poate reține mai ușor și când este momentul de ore „mai lejere”. Deoarece elevul petrece alături de învățător aproximativ 4 ore pe zi, este necesar ca planificările și proiectele didactice să conțină mai multe activități, diversificate și care să fie pentru nivelul fiecărui elev. Atunci când un elev nu realizează progrese mari, cadrul didactic are rolul de a facilita procesul de învățare, de a găsi cele mai bune metode astfel încât el să realizeze progres dar și de a-l aprecia pe elev pentru a-i o feri încredere. Începând de la primar, elevii încep să se compare între ei. De aceea, consider că încă de la începutul anului, cadrul didactic împreună cu elevii trebuie să implementeze un sistem de valori, de reguli și proceduri și care să elimine competiția și răutatea ce poate apărea pe parcurs. Tot atunci, este necesară implementarea unei viziuni și a unor obiective astfel încât fiecare elev va ști ce învață și pentru ce învață. Fiecare lecție, ar fi util să răspundă acelei viziuni și să conțină obiective derivate celor principale. Cu cât lecțiile sunt mai atractive pentru elev și conțin noile tehnologii, fie că ne referim la o prezentare, un film sau un joc, cu atât curiozitatea elevilor va fi mai mare și vor dori să fie atenți tocmai pentru acel moment surpriză. Cadrul didactic are responsabilitatea de a „scoate” tot ce este mai bun din fiecare elev, de a-l face să aibă propriul stil de învățare, de a-l motiva, de a-i înțelege anumite nevoi și de a-l conduce către cele mai bune reușite ale lui. Rolul lui este de a căuta cele mai bune soluții pentru orice problemă întâmpinată la clasă, de a lucra diferențiat cu elevii astfel încât toți să se simtă apreciați și valorizați, de a nu face discriminări sau comparații. Pentru că în învățământul primar se pun cele mai multe baze teoretice și concrete, în gimnaziu, profesorul ar putea profita de bagajul fiecărui elev pentru a crea ore pe răspunsurile lor. Profesorul, la anumite materii poate fi doar facilitator.

Acesta îi poate ghida pe elevi punându-le întrebări pentru a realiza cele mai interesante lecții. Pentru a dezvolta abilități comunitare, antreprenoriale, de management și multe altele, profesorul poate fi un lider pentru elevi ce le oferă încrederea că pot orice doar dacă și aceștia vor. Ca și învățătorul sau educatoarea, și profesorul are rolul de a-l îndruma pe elev către reușită prin motivare și apreciere. Prin proiectele oferite, dezvoltă limbajul și gândirea în perspectivă a elevilor. Într-o altă ordine de idei, profesorul poate contribui la optimizarea învățării și a sarcinilor de învățare din timpul lecțiilor la fiecare dintre elevii săi prin: dezvoltarea capacității lor de învățare, dezvoltarea motivației învățării, îmbunătățirea predării, eficientizarea prin metodologie, mijloace optim valorificate și prin crearea unor situații de învățare adecvate. În concluzie, profesorul trebuie să stabilească o relație armonioasă de la început cu elevul pentru a nu-i afecta acestuia dezvoltarea psihică, afectivă și personală. Profesorul trebuie să creeze o

relație care să-i permită elevului să prindă aripi în dezvoltarea lui urmând firul lin al vieții, exact ca o simfonie perfectă. La nivelul activității în clasă, profesorul are rolul cel mai interactiv, căci, pe lângă cel de predare, are și rolul de a realiza interacțiunea cu elevii. Setul de roluri ale profesorului cere implicarea complexă a personalității sale, formarea sa interdisciplinară continuă, conștiința responsabilităților, deschiderea spre critici și sugestii, competențe de cercetare ameliorativă. Rolul direct de manager al procesului educațional din clasă nu este străin activității curente a profesorului, numai că nu este conștientizat în mod explicit, ci integrat normal în activitatea sa pedagogică.

Rolul de profesor-manager nu-l diminuează pe cel de profesor-educator, ci îl întărește, îl sprijină în eficiență, ca o modalitate de trecere de la empiric la rațional. Profesorul-manager este implicat în conducerea elevilor spre succes, performanță formativă.

Aspectele activității profesorului-manager nu sunt încă clarificate pentru că nu s-a structurat o cultură managerială autentică la nivelul școlii. Ea se află în stadiul de constituire și este dominată de ambiguitățile sistemului managerial școlar, care oscilează între centralizare și descentralizare. Școala trebuie să deschidă perspective. Nu mai este suficient să predăm, să-l facem pe copil să învețe și să recite, trebuie altceva: să-l învățăm să învețe! E limpede că trebuie să înzestram copilul cu cunoștințele de bază, dar să-l determinăm să și le însușească astfel încât să-i trezim dorința de a le aprofunda el însuși. Chiar din școala primară trebuie să se nască și să se dezvolte setea de cultură, căci două cauze o cer imperios:

1. educația permanentă, care durează tot timpul vieții, care începe din școală și fiecare o continuă pe cont propriu, după cum îi cer interesele și în funcție de voința sa;
2. fiecare dintre noi trebuie să se înarmeze împotriva efectelor mereu crescânde ale automatizării, ale raționalizării vieții, pe care o determină în toate domeniile aplicațiile tehnicii.

BIBLIOGRAFIE

Zorgo, Beniamin, Radu, Ion, *Studii de psihologie școlară*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979

Dottrens, Robert, *A educa și a instrui*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN MODELAREA TINEREI GENERAȚII

**Melinte Violeta, prof. învă. preșc.,
Grădinița cu P.P. „Ion Creangă”, structură Grădinița cu P.P. nr.10, Alexandria**

“Fără școală să nu aștepte nimeni nici părinți buni, nici fii buni, și prin urmare nici stat bine organizat și bine cârmuit și păstorit” Ion Heliade Rădulescu.

De fiecare dată când se rostește cuvântul dascăl/profesor, unii dintre noi au în minte portretul unei anume personae, care întruchipează tot ceea ce credem noi că reprezintă modelul de dascăl. Pentru alții, reprezentarea dascălului este constituită dintr-o sumă de trăsături, selectată din mulțimea de exemple oferită pe timpul anilor de școală.

Profesorul îndeplinește o profesiune de o deosebită importanță, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerelor generații și pregătirea lor profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, strâns legate de viață, de activitatea socio-profesională, morală și cetățenească. Profesiunea didactică este asociată cu câteva categorii fundamentale de roluri, acceptate de majoritatea sistemelor de formare a profesorilor: proiectare, managementul și

organizarea activităților de învățare, consiliere psiho-educatională, managementul clasei de elevi, comunicare cu elevii, părinții și colegii, dezvoltare profesională de-a lungul vieții, participare la perfecționarea procesului educațional și a inovațiilor din școală, oferirea de servicii educaționale pentru comunitate etc.

Personalitatea profesorului în condițiile învățământului actual presupune și o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Profesorul își asumă deci o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare.

Pe lângă activitatea didactică profesorul desfășoară și o activitate extrașcolară sau cultural-educativă. Corolarul conținutului social al acestei profesii constă în participarea la evenimentele și frământările social-culturale ale timpului în care trăiește și ale poporului din care face parte. În această ipostază, profesorul ne apare ca pedagog social, animat de grija pentru ridicarea gradului de cultură și al națiunii sale. Desfășurându-și activitatea profesională în cadrul școlii, dascălul nu încetează de a fi un educator și în afara ei, urmărind, bineînțeles, obiective specifice și apelând la mijloace și forme adecvate. Numai în măsura în care profesorul își continuă misiunea și în afara cadrului profesional pe care îl oferă școala poate fi considerat un educator al poporului său. Cele două laturi ale activității sale, școlare și extrașcolare, nu numai că se presupun, dar se și întregesc și se completează reciproc, imprimând acestei profesii un rol sporit în progresul general al patriei noastre. Profesorul este cel care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cel care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și integrare a datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor la soluționarea problemelor date, lăsându-le: libertatea de examinare a faptului real ori de analiză critică a conținutului unui text; independență în activitate; operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice); deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind.

În funcție de necesități, de gradul de autonomie sau semi-autonomie a învățării, el poate interveni din când în când, canalizând energiile partenerilor săi. Astfel, el este cel care oferă explicații, dă lămuriri, răspunde la întrebări, îi ajută să utilizeze corect anumite materiale, instrumente sau utilaje, caută să-i ajute să evite devierile inutile, încercările fără obiect, eventualele erori și pierderi de timp. Profesorul este cel care, ținând seama de logica învățării, orientează ceea ce elevii au de făcut, devine ghid al demersului lor euristic, canalizându-i în direcția obținerii rezultatelor așteptate, în loc de a le impune într-o manieră directă, dinainte stabilită cu mai multă sau mai puțină rigurozitate. Sprijinirea elevilor în formularea proiectului lor de viitor înseamnă cunoașterea temeinică a fiecăruia, dezvoltarea capacităților lor de autocunoaștere, furnizarea unor informații profesionale, sistematice și selective, familiarizarea fiecărui elev cu criteriile unei alegeri raționale și mai ales sensibilizarea lor pentru nevoile forței de muncă. A le conștientiza cerințele economice-sociale și a-i ajuta să țină seama de ele în alegerea profesiei, înseamnă a face o orientare rațională, pusă în serviciul intereselor comune.

Orice profesor poate și trebuie să dezvolte interesele, aptitudinile și talentele elevilor, ajutându-i să-și valorifice la maximum aptitudinile. Conducerea elevului de-a lungul anilor în școală, astfel încât să se realizeze pe deplin, este cea mai autentică probă a unei acțiuni pedagogice reușite. Modelând personalitatea fiecărui elev, profesorul este preocupat să descopere direcția optimă de dezvoltare a acestuia și de stimulare a capacităților necesare împlinirii sale. El devine astfel specialistul care acorda o asistență psihopedagogică indispensabilă dezvoltării multilaterale a fiecărui elev. Ajutând fiecare elev să își aleagă tipul de studii și apoi profesia care corespunde cel mai bine personalității sale, profesorul rezolvă

nu numai problema orientării profesionale, ci și pe aceea a integrării cu succes a absolvenților în viața profesională ulterioară, este atent la îmbinarea pregătirii teoretice cu cea practică.

Pornind de la importanța învățământului, de la specificul profesiei și de la responsabilitatea ce revine profesorului în asigurarea dezvoltării optime a personalității, se deduce faptul că domeniul didactic ar trebui să beneficieze de cei mai buni specialiști. Se ține seama de faptul că ei vor lucra cu omul în devenire, iar efectele muncii lor se răsfrâng asupra întregii vieți a elevului.

BIBLIOGRAFIE:

- 1.Cristea S., „Pedagogie generală. Managementul educației”, 1996, București, Editura Didactică și pedagogică,
- 2.Gliga, L. (coord.). “Standarde profesionale pentru profesia didactică, 2002, București, M.Ed.C. – Proiectul de reformă a învățământului preuniversitar
- 3.Popovici, D. – Didactica. Soluții noi la problem controversate, 2000, București, Editura Aramis

ROLUL PROFESORULUI ÎN MODELAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI

Profesor: Dumitrescu Steliana
Școala Gimnazială nr.1, comuna Mârzănești, județul Teleorman

Profesorul este cel care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cel care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și integrare a datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor la soluționarea problemelor date, lăsându-le: libertatea de examinare a faptului real ori de analiză critică a conținutului unui text; independență în activitate; operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice); deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind.

În funcție de necesități, de gradul de autonomie sau semiautonomie a învățării, el poate interveni din când în când, canalizând energiile partenerilor săi. Astfel, el este cel care oferă explicații, dă lămuriri, răspunde la întrebări, îi ajută să utilizeze corect anumite materiale, instrumente sau utilaje, caută să-i ajute să evite devierile inutile, încercările fără obiect, eventualele erori și pierderi de timp.

Profesorul este cel care, ținând seama de logica învățării, orientează ceea ce elevii au de făcut, devine ghid al demersului lor euristic, canalizându-i în direcția obținerii rezultatelor așteptate, în loc de a le impune într-o manieră directă, dinainte stabilită cu mai multă sau mai puțină rigurozitate

Pedagogia modernă modifică, astfel, rolul jucat de polii educaționali, mutând accentul pe elev. Abandonarea limbii de lemn, folosirea unui discurs nou, mobilizarea elevilor în procesul educativ sunt numai câteva dintre caracteristicile acestei pedagogii. Întrebarea dominantă a învățământului modern este ce rol alege școala să joace în societatea actuală și cât

de pregătită este ea să facă față schimbărilor provocate de globalizare. Idealul educațional este legat de valorile culturale ce trebuie asimilate, de tipul de personalitate impus de societate, dar și de nevoile elevului. Nu mai este vorba de un model educațional standard, ci de unul dinamic, în concordanță cu noile realități și capabil să reziste la schimbări.

Așadar, cadrul didactic nu mai este transmițător, ci facilitator de cunoștințe, folosind dialogul și cooperarea în relația cu elevii. Acest profesor va ști să coordoneze procesul educativ, astfel încât toți elevii să atingă obiectivele stabilite și va fi capabil, de asemenea, să-l ajute pe elev să-și formeze capacități de muncă individuală și să folosească ceea ce a dobândit.

Din perspectiva pedagogiei moderne, a preda devine un demers educativ în cadrul căruia sunt mobilizate resursele clasei de elevi, aceasta fiind motivată permanent să parcurgă procesul instructiv. O altă componentă a învățării este evaluarea, modalitate prin care profesorul stabilește măsura în care obiectivele au fost atinse și prin care va pune la punct o strategie didactică mai eficientă pentru următorul proces instructiv. Activitatea independentă desfășurată de elevi devine, astfel, concludentă și necesară, ea dând dovada utilității metodelor abordate. Profesorul va organiza și va coordona acest demers instructiv, exercitând funcții diverse, de organizare a activității, de impunere a unor metode, de dezvoltare a unor capacități și de personalizare a activității didactice.

Cel mai mare dușman al învățării organizaționale este incapacitatea de a ieși din propriul sistem de gândire, dintr-un cerc vicios de practici, de experiențe și de reguli, pe care organizația ajunge să le considere imuabile.

Rolul profesorului rămâne mereu în prim plan în opera de formare a personalității elevilor. Cu toate că a sporit și influența altor factori în procesul educației, profesorul își păstrează numeroase prerogative în acest domeniu. El rămâne principalul modelator al personalității elevilor, începând de la imprimarea unei conduite externe, până la formularea aspirațiilor și idealurilor lor de viață.

Efectele activității și personalității profesorului au făcut obiectul unor cercetări de pedagogie, psihologie pedagogică și de sociologia educației, urmărindu-se ridicarea eficienței activității pedagogice în general și a profesorului în special. Sporirea funcției profesorului de confident, consilier, transmițător al valorilor culturale, a lărgit câmpul de activitate și a accentuat interdependențele.

Principalele direcții de cercetare științifică privind rolul profesorului, au fost:

- ✓ personalitatea sa;
- ✓ rolul și funcțiile sale;
- ✓ comunicarea și relațiile cu elevii;
- ✓ pregătirea și perfecționarea;

Profesorul trebuie să se integreze, să coopereze cu clasa, să motiveze, să fie un sprijin atunci când elevii dovedesc spontaneitate, inițiativă și afirmare.

Profesorul integrat încurajează, pune întrebări, stimulează participarea, sprijină și folosește ideile elevilor, unele decizii le ia împreună cu elevii.

În timpul predării – învățării – evaluării, profesorul „instruiește”, conduce interacțiunile în clasă, modul de înțelegere și învățare prin indicații, atenționări, demonstrații, asigurarea condițiilor, oferirea punctelor de sprijin aprobări și dezaprobări, stimulări, completări, reactualizări, exemplificări, explicații, comentarii etc.

Profesorul are rolul cel mai interactiv în clasă: creează un climat adecvat, inițiază, orientează, solicită, antrenează, exemplifică, critică; acesta structurează, organizează forma și conținutul activității în clasă, modul de desfășurare a interacțiunilor, dar poate și delega responsabilități elevilor în rezolvarea unor decizii, sarcini.

Trebuie să solicite elevii la dialoguri, să comenteze răspunsurile împreună cu ei, răspunsurile negative fiind corectate în sens stimulatoriu, cu antrenarea grupului.

E greu să definești un profesor „bun”. Chiar și părinții au păreri diferite, uneori contradictorii. Unii spun că pregătirea în specialitate e factorul determinant, alții părinți pun pe primul plan „capacitatea de a se face înțeleși- dragostea de meserie”, chiar dacă tot cunoștințele acumulate permit reușita la un examen. Este interesantă remarcă unora, la categoria de cadre preferate de copii: profesori cu experiență, deoarece cei tineri „nu sunt înțeleși”. Profesorul debutant uneori e izolat de colegi sau de comunitate. Un profesor bun folosește cunoștințele nu doar de la disciplina respectivă, ci măcar din aria curriculară respectivă. Trebuie, de asemenea, ca profesorul să fie pregătit să și primească feed-back, nu numai să ofere.

Profesorul îndeplinește o profesiune de o deosebită importanță, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerelor generații și pregătirea lor profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, strâns legate de viață, de activitatea socio-profesională, morală și cetățenească.

Pornind de la importanța învățământului, de la specificul profesiei și de la responsabilitatea ce revine profesorului în asigurarea dezvoltării optime a personalității, se deduce faptul că domeniul didactic ar trebui să beneficieze de cei mai buni specialiști. Se ține seama de faptul că ei vor lucra cu omul în devenire, iar efectele muncii lor se răsfrâng asupra întregii vieți a elevului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Crișan A. - coordonator, *Cinci exerciții de politică educațională în România*, 2008 București, Editura Vanemond.
2. Cucoș C., *Pedagogie*, 2002, București, Editura Polirom.
3. Iosifescu Ș., *Management educațional pentru instituțiile de învățământ*, 2001, București, Institutul de Științe ale Educației.
4. Verboncu I., *Management general*, 2000, București, Editura Economică.

SCHIMBAREA ÎN EDUCAȚIE

**Vintilescu Mariana, prof. învățământ primar
Școala Gimnazială „Regina Maria”, București**

Consiliul Cercetării Sociale și a Activității asupra Inovației Tehnologice și Sociale din Canada propune, în scopul stabilirii unei definiții mai eficiente a inovației, schimbării în învățământ, luarea în calcul a trei dimensiuni: *dimensiunea curriculară* – inovația la nivel de programe școlare, *dimensiunea pedagogică* – inovația la nivelul procesului de învățământ și *dimensiunea organizațională* – inovația la nivel de structură, roluri și funcții îndeplinite de persoanele implicate în învățământ. Pornind de la aceste dimensiuni, inovația în învățământ este

definită ca un „proces deliberat de transformare a practicilor prin introducerea unei noutăți curriculare, pedagogice sau organizaționale, care face obiectul unei diseminări și care vizează ameliorarea durabilă a reușitei educative a elevilor și studenților” .

Schimbarea curentă în domeniul educației/învățământului are loc, de regulă, în interiorul aceluiași sistem de învățământ, fiind angajată la nivel de politica școlară, în vederea perfecționării acestuia în limitele unei paradigmei pedagogice recunoscută la scara comunității profesionale în plan național și internațional. Acest tip de schimbare vizează îmbunătățirea practicilor de proiectare, realizare și dezvoltare a instruirii, având în vedere, pe de o parte, perfecționarea planului de învățământ, a programelor școlare, a manualelor școlare și a metodicilor corespunzătoare acestora; pe de alta parte, avem în vedere perfecționarea metodelor de *predare-învățare-evaluare*, dependența de sistemul de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, determinat la nivel național, dar și teritorial și local.

Adaptarea unei școli la cerințele societății în care funcționează este un proces care poate avea loc urmând diferite abordări:

- a) **modelul centralizat** – politici, strategii, mecanisme și proceduri sunt transmise de la un nivel superior către instituțiile școlare care se conformează și le implementează;
- b) **modelul descentralizat**, de tip *laissez-faire*, în care școlile se dezvoltă independent de sistem, conform unor strategii proprii, care nu au în vedere nevoile generale ale sistemului;
- c) **modelul** care permite o **schimbare simultană „de sus în jos” și „de jos în sus”** (top-down, bottom-up); în acest caz are loc un proces **de școlire a școlii pentru schimbare** - școala își dezvoltă capacitatea instituțională pentru a face față schimbării (cf. A.Țircă, 2003).

Procesul de schimbare trebuie total asumat de cei care lucrează și învață în școală, așa cum preciza J. Duncan, „pentru ca o schimbare să aibă succes, ea trebuie susținută de întregul sistem al resurselor umane din organizație.” Rolurile actorilor schimbării (profesorilor, elevilor, părinților și reprezentanților comunității) trebuie să fie stabilite de comun acord în cadrul fiecărei școli.

Elevii ar trebui: să aibă inițiativă în proiectarea, organizarea și evaluarea diferitelor activități; să participe responsabil la acțiuni; să își respecte angajamentele și promisiunile; să comunice cu familia și cu diferite entități din comunitate (profesori și elevi de la alte școli, autoritățile locale, media, instituții de cultură, asociații etc.) despre tot ce presupune educația lor formală și nonformală.

Directorii ar trebui: să distribuie sarcini în echipa lor, conform competențelor persoanelor respective și să le dea feedback cu privire la realizarea lor; să pună la dispoziția echipelor din școală toate resursele necesare; să fie buni comunicatori în cadrul școli; să nu obstrucționeze inițiativele celorlalți actori și să fie deschiși la propunerile acestora; să identifice parteneri (în comunitate, în țară, în spațiul european sau la nivel internațional) pentru diversele proiecte din școală și/sau comunitate și să stabilească diverse colaborări; să mediatizeze bunele practici desfășurate în școală; să ajute la recunoașterea și răsplătirea, inclusiv materială, a eforturilor profesorilor activi și a elevilor; să își respecte angajamentele și promisiunile; să evalueze obiectiv toate componentele și compartimentele școlii și să transmită partenerilor din comunitate rapoarte relevante pentru demersurile/proiectele comune; să deschidă școala pentru dezvoltarea comunității care o găzduiește și pentru propria dezvoltare.

Profesorii ar trebui: să evalueze periodic nevoile de cunoaștere ale elevilor și să își modifice demersul profesional în funcție de acestea; să se implice în activități extraclasă corespunzător intereselor și competențelor lor; să utilizeze metode centrate pe elev; să utilizeze strategii adecvate de comunicare cu familiile elevilor (să identifice soluții pentru a forma o

echipă cu elevul și familia în scopul dezvoltării acestuia); să identifice parteneri (în comunitate, în țară, în spațiul european sau la nivel internațional) pentru diversele proiecte din școală; să poată lucra în echipă în diferite contexte (cu colegii, cu elevii, cu persoane din comunitate etc.); să analizeze critic activitatea proprie, activitatea colegilor și a conducerii școlii cu scopul creșterii calității lor; să mediatizeze bunele practici desfășurate în școală.

Familiiile elevilor ar trebui: să își exprime clar așteptările și cerințele față de școală; să contribuie cu resurse (timp, înțelegere, muncă etc.) la educația copiilor; să monitorizeze activitatea copiilor și să comunice școlii problemele speciale legate de aceștia; să se consulte cu cadrele didactice în legătură cu dezvoltarea copiilor lor (includerea copiilor în programe sau activități specifice din afara școlii); să accepte sau chiar încurajeze participarea copiilor la diverse activități; să răspundă solicitărilor școlii legate de copiii lor (învățatură, disciplină etc.).

O schimbare va avea succes dacă și numai dacă vor exista, în școală și comunitate, doi factori care acționează numai împreună: nevoia obiectivă de schimbare, exprimată la nivelul comunității și insatisfacția față de situația prezentă.

Nu se va schimba nimic dacă: există o nevoie de schimbare, dar oamenii sunt mulțumiți cu ceea ce au și cu ceea ce sunt; există insatisfacție față de situația prezentă, dar nu este clar ce și cum trebuie să se facă.

Condiții pentru o dezvoltare organizațională de succes (cf. Rosenstiel, 1992): organizația nu se află într-o criză; și-a dezvoltat deja o conștiință a problemelor; este permanent dispusă să experimenteze; conducerea și personalul lucrează mână în mână; conducerea însăși vrea și sprijină procesul dezvoltării organizaționale; conducerea și consiliul de administrație al instituției colaborează; solicitarea sarcinilor actuale nu este atât de mare; cultura organizațională permite un proces participativ și de perspectivă.

Caracteristici ale școlii deschise la schimbare: viziune clară, lideri respectați, comunicare autentică, colegialitate și cooperare, mediu reflexiv, centrare pe performanța elevilor, evaluare autentică și responsabilitate.

Conform lui A. M. Huberman, școala deschisă la schimbare prezintă următoarele caracteristici:

- Claritatea și acceptarea obiectivelor
- Comunicarea satisfăcătoare
- Egalizarea optimă a puterii
- Utilizarea eficientă a resurselor
- Coeziunea
- Capacitatea de inovație
- Adaptarea, aptitudinea de a rezolva problemele

Rezistența la schimbare este factorul cel mai important care frânează schimbarea; ea se datorează: blocajelor la nivel organizațional, fixității pozițiilor, limitelor managementului, lipsei proactivității specifice (Peter Senge); blocajelor derivate din structurarea ineficientă a schimbării și a mecanismelor de implementare; blocajelor la nivel individual (gândirea stereotipă, adeziune formală la schimbare, „gândire prin procură” (Lerbet); lipsa convingerii că schimbarea este necesară; schimbarea impusă este resimțită ca neplăcută; surprizele nu sunt agreeate; teama de necunoscut; teama de incapacitate și eșec; lipsa de respect și încredere în persoana care promovează schimbarea.

Tipuri de respingere a schimbării: respingere directă („Suntem prea mici pentru a realiza așa ceva”, „Conducerea noastră nu va fi de acord cu schimbarea”); amânare („Să

formăm o comisie (comitet) să studieze“, „Deocamdată s-o punem la dosar"); exagerarea („Este o schimbare prea radicală pentru noi!“, „Nu avem tipul necesar pentru aceasta!"); automulțumirea („Ne-am descurcat bine și fără aceasta!“, „De ce să schimbăm, dacă merge mai bine așa?"); prudența nejustificată („A încercat cineva până acum?", „Unde scrie? ").

Pentru a minimiza rezistența la schimbare, a depăși barierele, managerii pot iniția un set de activități, cum ar fi: pregătirea momentului schimbării prin discuții cu actorii implicați în acest proces; sprijinirea și încurajarea celor implicați în procesul prin participarea efectivă la acesta; organizarea de dezbateri pe problematica schimbării; influența interpersonală; implicarea oamenilor în planificarea schimbării prin centrarea lor asupra propriilor sentimente, asupra propriilor nesiguranțe, asupra propriei rezistențe.

Stoll și Fink (1995) propun norme care pot influența îmbunătățirea educației în școli. Ele se focalizează pe aspectele fundamentale ale relațiilor dintre oameni, pe modul în care aceștia se valorizează reciproc.

Anunțarea și comunicarea modului în care se va realiza schimbarea la nivelul instituției trebuie pregătite cu grijă luând în următoarele aspecte: schimbarea trebuie să fie *ancorată în prezent*, subliniindu-se legătura între ce a fost și ce urmează, oamenii să poată observa ideea de continuitate; necesitatea schimbării să fie reliefată pentru ca ea să fie percepută în mod pozitiv.

BIBLIOGRAFIE:

1. Keen, E.; Tîrcă, A., *Management participativ - ghid pentru directorii de școli*, 2000, Craiova, Editura Radical;
2. Petrescu, P. – *Management instituțional și de proiect în școala integratoare, ghid elaborat în cadrul proiectului „Școala românească- mediu incluziv”*, 2011, Brașov, Editura Foton;
3. Scott, R.W., *Instituții și organizații*, 2002, Iași, Editura Polirom

ACTIVITATEA DE MENTORAT

Prof. Bolog Ionuț
Școala Gimnazială Nr.124 București

Proiectul “Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice prin activități de mentorat” este binevenit într-un sistem de învățământ caracterizat printr-un proces de restructurare și îmbunătățire urmărind formularea unei oferte educaționale optimizate în raport cu nevoile de cunoaștere și dezvoltare ale elevilor, cu provocările societății și cu cerințele de eficiență și de calitate cerute de U.E.

Obiectivul general al proiectului este de a asigura accesul la un învățământ de calitate prin intermediul dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice.

Grupul țintă este reprezentată de colectivul de cadre didactice ale școlii și din grădinițele și școlile primar și gimnaziale. Obiectivele proiectului după părerea mea sunt în mare:

Optimizarea calificării cadrelor didactice din mediul rural și construirea unei oferte educaționale moderne și diversificate centrată atât pe nevoile de dezvoltare ale elevilor, cât și pe nevoile specifice comunității locale care să corespundă standardelor naționale de calitate;

Structurarea unui set de competențe profesionale cadrelor didactice care să permită formarea la elevi a unor capacități de învățare precum și integrare socială și găsirea unui loc de muncă

Stimularea și sprijinirea cadrelor didactice în construirea unei oferte educaționale;

Fiecare cadru didactic a fost consiliat și sprijinit să-și identifice un set de ținte de dezvoltare în funcție de care să selecteze, împreună cu mentorii acele module de formare care să conducă la atingerea obiectivelor stabilite.

Cele 8 module sunt grupate în două categorii: module generale cum sunt:

1. Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev;
2. Evaluarea continuă la clasă;
3. Cunoașterea elevului;
4. Folosirea T.I.C în procesul de predare-învățare

Modulele specifice sunt:

1. Recuperarea rămânerii în urmă la limba română;
2. Recuperarea rămânerii în urmă la matematică;
3. Valori comportamentale și reducerea violenței în școală
4. Management instituțional și management de proiect

Proiectul a constituit un important punct de sprijin pentru mine în realizarea cu succes a activităților propuse atât în timpul predării cât și a evaluării performanțelor elevilor în practica școlară curentă. M-am familiarizat cu problemele specifice evaluării în practica școlară curentă cât și în situațiile de examen, am pus în practică metode și instrumente noi de predare și evaluare, am putut aprecia mai bine importanța și impactul evaluării în practica didactică. Prin schimburile de experiență cu colegii participanți la program am identificat noi abordări în practica școlară în ceea ce privește stilul, metodele și instrumentele de evaluare.

PROFESORUL ȘI MANAGERUL ELIZA MARINELA SOTIRESCU

**Secretar. Coman Loredana
Casa Corpului Didactic Teleorman**

Un manager și un dascăl bun, este acela care știe să te conducă cu empatie și dăruire către cea mai bună versiune a ta, care îți insuflă încrederea în tine chiar și atunci când tu însuși nu o ai, care vede în tine diamantul neșlefuit și lucrează cot la cot cu tine pentru a deveni la rândul-ți un șlefuitor.

Eliza Marinela Sotirescu, a iubit munca de dascăl și mai apoi de manager, pentru ea au devenit un stil de viață care o țineau mereu conectată la toate schimbările sistemului de învățământ.

Proiectele sale au fost copiii săi de suflet. A dăruit fiecăruia bucurie, energie, entuziasm și multă pasiune. A alege să fii profesor reprezintă certitudinea că ai ales o profesie complexă, că vei parcurge, un proces cognitiv de-a lungul întregului parcurs, dar și asumarea că vei avea puterea de a dăruia dragoste pentru învățare, că vei avea puterea de a relaționa și comunica dincolo de bariere și dificultăți, că vei dăruia empatie celor care te privesc.

Eliza Marinela Sotirescu, a fost managerul și dascălul care a înțeles din timp nevoia de adaptabilitate, de transformare, de a face un pas înaintea sistemului, de a crea modele și experiențe educaționale, de a strânge în jurul său colegi și elevi alături de care să inoveze, să lucreze transdisciplinar, setând altfel noi standarde.

A știut că fiecare lecție este o oportunitate de a crește, o interacțiune unică și revelatoare amprentând orice acțiune prin autenticitatea și forța exemplului personal, prin felul în care a știut să susțină interesul pentru învățare.

Omul contribuie la formarea propriei personalități.

